

CARLES DÍAZ MARTÍ

EL FONS DEL BARÓ D'ESPONELLÀ DE L'ARXIU DE LA CARTOIXA DE MONTALEGRE

ABSTRACT

Epifani de Fortuny, fourth baron of Esponellà, gave a collection of 25 parchments to the charterhouse of Santa Maria de Montalegre in 1965. Probably, they went from Montalegre to can Sant-romà, a stately home situated near this charterhouse in Tiana (Barcelona), property of the barons of Esponellà, after the dissolution of Spanish monasteries (1835). We offer a brief introduction to and an edition of these documents.

DE CAN SANT-ROMÀ A MONTALEGRE

Al municipi de Tiana, a ponent del nucli principal de població, en una vall aïllada i silent, els cartoixans fa ja gairebé sis segles, des del 1415, que hi menen una activitat contínua d'oració i contemplació de caire eminentment eremític, amb l'únic parèntesi entre la desamortització de Mendizábal (1835) i la reincorporació d'una comunitat procedent de França l'any 1901. Aquest llarg periple s'hauria d'ampliar si es té en compte que la comunitat de Santa Maria de Montalegre és el resultat de la fusió de dues comunitats cartoixanes més antigues: d'una banda, la de Sant Jaume de Vallparadís, a Terrassa, fundada per Blanca de Centelles l'any 1344; i de l'altra, la de Sant Pol del Maresme, fundada per Guillem de Montgrí, sagristà de la seu de Girona, l'any 1270.¹

1. De la bibliografia dedicada a la cartoixa de Montalegre, cal destacar, en primer lloc, els treballs d'un dels seus religiosos, dom Irenée Jaricot, que publicà anònimament *La cartuja de Santa Maria de Montalegre. Compendio histórico*, Cartuja de Santa María de Montalegre, 1960, resum d'un conjunt de treballs que, en llengua francesa, inèdits i mecanografiats, es conserven a l'arxiu de l'es-

Lògicament, la comunitat va anar acumulant progressivament un gran volum de documentació, que s'aplegava en un arxiu monàstic cada cop més farcit de pergamins, volums i lligalls que donaven constància de les possessions mobles i immobles, dels nombrosos litigis, dels privilegis aconseguits dels monarques, de l'administració i de la comptabilitat econòmica i, en general, de tots els afers temporals de la comunitat. De fet, se sap que l'arxiu va ser objecte de reclassificacions i reorganitzacions els anys 1564, 1678 i 1718.²

La desamortització de Mendizábal en va fer dispersar el fons documental, que avui es troba majoritàriament a l'Arxiu de la Corona d'Aragó (ACA), tot i que també s'han conservat documents d'altres institucions, com l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona (AHCB), la Biblioteca de Catalunya (BC) o la Biblioteca de la Universitat de Barcelona (BUB).³ Una petita part —un centenar de pergamins i uns quants volums i lligalls—, però, resta a la mateixa cartoixa i avui forma part de l'Arxiu de la Cartoixa de Montalegre (ACM). Els pergamins d'aquest arxiu foren estudiats per Irenée Jaricot, monjo d'origen francès que professà a Montalegre el 1934 i hi morí el 1972, i que en deixà constància en uns catàlegs inèdits que es conserven a l'arxiu de la cartoixa.⁴

L'actual arxiver de Montalegre, dom Josep Maria Canals, em va informar recentment que hi havia un fons no inventariat. Els havia estat regalat pel baró d'Esponellà, Epifani de Fortuny i de Salazar, l'any 1965, i, per diferents circumstàncies, no havia estat encara estudiat amb deteniment. Una nota dins de la carpeta que custodia la documentació de l'esmentat fons, signada per dom Irenée Jaricot, el gran estudiós de la cartoixa tianenca, datada el 23 de desembre d'aquell any, n'aclareix les circumstàncies: «27 pergaminos regalados al venerable padre prior en diciembre 1965 por el señor barón. Después de haber leído todo, no me ha parecido de importancia para la historia de la cartuja. Necesitaría estudiar y cotejar con los otros documentos previos para poder sacar algo de provecho. No me siento fuerzas para esto».⁵

mentada cartoixa. Una altra monografia important, centrada en l'exercici de la jurisdicció, és Xavier PÉREZ GÓMEZ, *La cartoixa de Montalegre. Drets feudals i conflictes jurisdiccionals (1414-1602)*, Barcelona: Fundació Salvador Vives i Casajuana, 2004. Hi ha un bon nombre de treballs dedicats a diferents aspectes. Es pot trobar un bon recull de la bibliografia en un dels recentment publicats: Carles DÍAZ MARTÍ, «Arquitectura i art a Santa Maria de Montalegre a partir d'una descripció de 1731», *Estudis Històrics i Documents dels Arxius de Protocols*, 28 (2010), pàg. 205-296.

2. Per a la informació sobre l'arxiu de Montalegre, seguim, si no s'indica el contrari, Xavier PÉREZ GÓMEZ, *Diplomatari de la cartoixa de Montalegre (segles X-XII)*, Barcelona: Fundació Noguera, 1998, pàg. 12-17.

3. Especialment sermonaris, que també contenen informacions d'interès, tal com vam posar de manifest a Carles DÍAZ MARTÍ, «La comunitat monàstica de Montalegre durant els priorats d'Agustí Massot i Francesc Vidal (1713-1732)», *Estudis Històrics i Documents dels Arxius de Protocols*, 24 (2006), pàg. 122.

4. Per exemple, el mecanoscrit *Deuxième catalogue des archives de Montalegre* (1945).

5. Val a dir que la valuosa tasca historiogràfica i documental de dom Irenée Jaricot es podia considerar aleshores en bona part completada, després de la publicació el 1960 del compendi històric (vegeu

Epifani de Fortuny i de Salazar (1898-1989), quart baró d'Esponellà,⁶ va ser, doncs, el generós donador d'aquest fons documental. Entre altres importants propietats rurals, els barons d'Esponellà posseeixen d'antic can Sant-romà, una casa senyorial situada a la mateixa vall de Montalegre, uns 700 metres al sud del monestir. No va ser un propietari qualsevol, sinó que va mostrar un interès extraordinari per estudiar-ne la història. Sota el seu patronatge s'hi va desenvolupar una activitat arqueològica de primer ordre al llarg de quatre campanyes d'excavació que es van allargar de forma ininterrompuda entre el 1934 i el 1969, amb un apèndix els anys 1982-1983.⁷ I és que el baró d'Esponellà, malgrat ser pèrit agrícola de formació i iniciar una carrera política vinculada al sector agropecuari, que el va portar a la presidència de l'Institut Català de Sant Isidre (1940-1947) i a una regidoria a l'Ajuntament de Barcelona (1945-1951),⁸ va centrar la seva activitat en el món de l'arqueologia, en què va exercir de comissari d'excavacions de la província de Barcelona entre el 1947 i el 1956. A més, l'any 1960 va crear una biblioteca i museu a can Sant-romà, on també va dipositar l'arxiu patrimonial. Encara el 1967 va ampliar el museu amb l'exposició de noves troballes arqueològiques.⁹

És en aquestes circumstàncies que té lloc la donació a la cartoixa de Montalegre del fons que és objecte del present estudi. De fet, el bon veïnatge entre els cartoixans i el baró queda ben plasmat per la presència del prior i del procurador de Montalegre en la benedicció de la Biblioteca-Museu de can Sant-romà el dia de la seva inauguració.¹⁰ Ja sigui perquè aparegués en el procés de catalogació de la biblioteca i arxiu, ja sigui perquè en l'ordenació de la documentació va ser el moment de plantejar-se què fer-ne, la qüestió és que el baró d'Esponellà va decidir retornar un fons que, de ben segur, havia arribat a can Sant-romà després de la fugida dels monjos arran dels fets de juliol del 1835.¹¹

nota 1), fruit de nombrosos treballs realitzats els anys anteriors. A més, com veurem més endavant, la valoració que va fer de l'aportació de la documentació del fons a la història de la cartoixa de Montalegre era totalment encertada, ja que només dos dels pergamins hi fan referència directa (n.º 22 i 23).

6. Títol nobiliari creat per l'arxiduc Carles a favor de Gaspar de Berart i Cortiada l'any 1716 a Vienna (Pere MOLAS RIBALTA, *L'alta noblesa catalana a l'edat moderna*, Vic: Eumo Editorial, 2004, pàg. 153).

7. Josep Maria PADRÓS CUYÀS, *La Tiana desconeguda*, Tiana: Ajuntament de Tiana, 2006, pàg. 33-36. Antiga villa romana, can Sant-romà té una torre romànica i una capella gòtica dedicada a sant Romà que conserva en el seu interior un retaule de Rafel Vergós del segle xv. Fou declarat monument d'interès històric i cultural el 1973 (pàg. 82).

8. Recentment s'ha publicat el dietari del baró entre el 1940 i el 1945, amb una introducció que analitza la seva trajectòria política durant els primers anys de postguerra (Javier TÉBAR HURTADO, *Dietari de postguerra del baró d'Esponellà (1940-1945)*, Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, 2010).

9. Josep Maria PADRÓS CUYÀS, *La Tiana desconeguda*, pàg. 76-80.

10. *Ibid.*, pàg. 184.

11. Alguns monjos s'hi refugiaren després de sortir de la cartoixa. Se sap també que hi fou a parar part de la biblioteca monàstica, que fou posteriorment requisada (Gaietà BARRAQUER I ROVIRALTA, *Los religiosos en Cataluña durante la primera mitad del siglo XIX*, vol. 3, Barcelona: Imprenta de Francisco J. Altés, 1915, pàg. 321, 338-339). De fet, gairebé dos-cents pergamins van fer un camí

Fou també en aquest període de constitució de la biblioteca de can Sant-romà i de la donació dels pergamins a Montalegre, que l'historiador Josep Maria Pons i Guri en consultà tres que li posà a disposició el baró d'Esponellà per a un estudi de Sant Pol del Maresme durant els segles x-xii.¹² Curiosament, malgrat que tots procedien de Sant-romà, l'historiador arenyenc en donà signatures diferents: *Arxiu de Casa Santromà de Tiana* (doc. 1), *Col·lecció de la casa Sentromà de Tiana* (doc. 4) i *Biblioteca de casa Sentromà de Tiana* (doc. 17), sense que puguem escatir si el fet respon a alguna diferència real en la catalogació dels tres documents. Quan Xavier Pérez Gómez va editar el diplomatarí de la cartoixa de Montalegre dels segles x-xii es va interessar per aquests pergamins, però li va resultar impossible accedir-hi, per la qual cosa va haver de recórrer a les transcripcions de Pons i Guri.¹³ Malauradament, cap d'aquests tres pergamins es troba entre els que el baró va donar als cartoixans, dels quals només dos, el docs. 5 i 7, pertanyen a Sant Pol del Maresme, però posteriors, ja de l'etapa com a cartoixa.¹⁴ Tenint per segura la procedència cartoixana de tota aquesta documentació que a mitjan segle xx estava en poder del baró d'Esponellà, tant la consultada per Pons i Guri com la del fons que presentem, no podem deixar de preguntar-nos si havien estat agrupades d'origen i, si fos així, en quines circumstàncies es van separar.

EL FONS DEL BARÓ D'ESPONELLÀ

Formen el Fons del baró d'Esponellà de l'ACM 25 pergamins de documentació que abasten el període 1214-1629, als quals s'ha d'afegir un pergami molt malmès, escrit per ambdues cares, que devia formar part d'un cantoral de Montalegre, i un bifoli en paper, escrit en català durant la segona meitat del segle xviii, que conté una instrucció a una persona anònima respecte a la capbreuació de quatre peces de

anàleg, ja que acabaren a la casa propera de can Galceran. Irenée Jaricot els va poder estudiar a mitjan segle xx. El resultat fou el mecanoscrit *Parchemins conservés a Casa Galceran (Tiana)*, únic testimoni d'una documentació actualment perduda (Xavier Pérez Gómez, *Diplomatari de la cartoixa de Montalegre (segles x-xii)*, pàg. 12-13).

12. La primera edició del diplomatarí es va publicar a l'*Archivo Histórico y Museo Fidel Fita*, 22 (1966), pàg. 2-48 i, després d'una revisió i ampliació, es va editar novament: Josep Maria PONS I GURI, «Diplomatari del monestir de Sant Pol de Mar (segles x-xii)», a *Reculls d'estudis d'història jurídica catalana*, vol. 3, Barcelona: Fundació Noguera, 1989, pàg. 365-411 (Hug PALOU I MIQUEL, «Bibliografia de Josep Maria Pons i Guri», *Revista de Dret Històric Català*, 7 (2007), pàg. 51).

13. Xavier PÉREZ GÓMEZ, *Diplomatari de la cartoixa de Montalegre (segles x-xii)*, pàg. 12.

14. Sant Pol de Maresme va ser primer una abadia benedictina amb origen al segle x. En una segona etapa, del 1065 al 1265, va esdevenir un priorat, també benedictí, depenent de Sant Honorat de Lerins. Finalment, el 1270 es convertí en cartoixa, que no s'integrà a Montalegre fins al 1433 (Jesús RODRÍGUEZ BLANCO, «Els monestirs medievals de l'Alt Maresme: Sant Pol i Santa Maria de Roca Ros-sa», a *Els monestirs medievals (IV Jornades d'Història i Arqueologia del Maresme)*, Mataró: Grup d'Història del Casal de Mataró, 2010, pàg. 4-10).

terra d'un tal Guillemí i la resposta a dues qüestions plantejades, en què es fan referències a confessions de peces de terra i capbreus sota domini de Montalegre dels anys 1460, 1552, 1580, 1610, 1657 i 1744. L'estat de la documentació és en general força bo.

Els 25 pergamins han rebut un número de signatura seguint un criteri estrictament cronològic. El regest de tots i la transcripció dels anteriors a l'any 1350, que són dinou, es pot consultar a l'apartat de documents. Al nostre entendre, resta fora de dubte que la majoria, sinó tots, procedeixen de l'arxiu de Montalegre abans del període desamortitzador. Analitzarem els que podem relacionar amb alguna temàtica vinculada estretament a la història d'aquesta casa religiosa, que hem dividit en els apartats següents: Centelles, Sant Pol del Maresme i Santa Maria de Montalegre. Justament a partir de l'anàlisi del primer grup, el més nombrós, ens hem replantejat algunes dades sobre la genealogia dels Centelles.

ELS CENTELLES

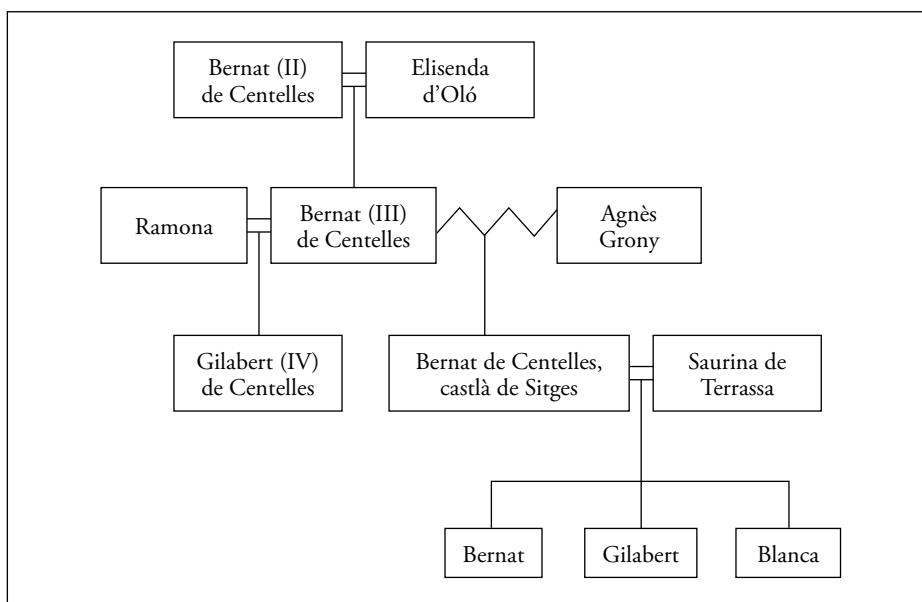
Un total de catorce documents (1, 4, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 i 19)¹⁵ es poden englobar sota l'epígraf de la casa de Centelles. Si n'exceptuem el primer, que és de l'any 1214, la resta es concentra en un període relativament curt de temps (1275-1338) i fa referència quasi exclusivament a la branca dels Centelles que va emparentar amb els Terrassa a la segona meitat del segle XIV. Per aquesta raó, no és d'estranyar que molts tinguin al *verso* la signatura *Terrassa*.¹⁶ És clar que eren a l'arxiu de Montalegre perquè la darrera representant d'aquesta nissaga, Blanca de Centelles, fou fundadora de la cartoixa de Sant Jaume de Vallparadis, precedent directe de Montalegre, tal com hem comentat anteriorment. De fet, encara es conserva a la cartoixa l'escut que formava part de la seva tomba, si bé ja fora del seu emplaçament original, que era l'església conventual, i que és igual que els que podem observar a la clausura d'un dels pergamins del fons (doc. 6) i al *verso* d'un altre (doc. 19).

Segons la historiografia (quadre I),¹⁷ aquesta branca s'originà a partir d'un fill il·legítim de Bernat III de Centelles, senyor de la baronia de Centelles, mort el 1277, i Agnès Grony. Aquest fill, de nom Bernat, que detingué la castlania de Sitges, es

15. Malgrat que en el doc. 5 apareixen dos Centelles, Bernat i Gilabert, l'hem inclòs a l'apartat de la cartoixa de Sant Pol del Maresme perquè procedeix de la marmessoria de Guillem de Montgrí, fundador d'aquesta casa religiosa.

16. Concretament *Terrassa* Nº 3, C. seguit d'un número, que en el nostre cas va de l'1 fins a l'11. Alguns documents dels Centelles, però, no tenen aquesta signatura, com els docs. 5 i 18, possiblement pel fet d'estar relacionats directament amb Blanca de Centelles.

17. Salvador CARDÚS, *El castillo-cartuja de Vallparadis*, Terrassa: Junta Municipal de Museos, 1969, pàg. 24-27; Joaquim VERDAGUER I CABALLÉ, *Blanca de Centelles: senyora del castell de Vallparadis i del castell-palau de Terrassa*, Terrassa: Ajuntament de Terrassa, 1996, pàg. 7-9; «Els Terrassa. Genealogia», *Tèrme*, 15 (2000), pàg. 38-40; *GEC*, entrada *Centelles*.

Quadre I. Arbre genealògic Centelles-Terrassa (I)

casà amb Saurina, l'hereva dels Terrassa, l'any 1273. Saurina, a banda del patrimoni a Terrassa, que incloïa la castlania de la vila i el castell de Vallparadís, posseïa també la castlania d'Eramprunyà, que li venia de la seva àvia Saurina de Santa Oliva. El matrimoni de Saurina de Terrassa i Bernat de Centelles fou tan desavingut que el bisbe de Barcelona en va decretar l'anul·lació. Dels tres fills del matrimoni, el pare es va fer càrrec dels nois, Bernardí i Gilbert, mentre que la mare, morta l'any 1298, es va quedar amb Blanca, que heretà el gruix del seu patrimoni. Blanca, malgrat els dos matrimonis amb Guillem Galceran de Cabrenys i Guillem de Calders, va morir sense descendència. Abans, però, va donar el castell de Vallparadís a l'orde cartoixà i es va vendre els drets sobre la baronia d'Eramprunyà a Pere Marc.

Tanmateix, tant a la llum dels documents del fons objecte del present estudi, com d'altres ja publicats, es fa difícil seguir sostenint aquesta genealogia. Si bé no es pot posar en dubte que hi va haver un enllaç extramatrimonial entre Agnès Grony i un Bernat Centelles, que amb el nom de Bernardó fou legitimat per Jaume I l'any 1263 i que fou nomenat hereu universal per la seva mare en testament de l'any 1289,¹⁸ resulta totalment impossible identificar aquest Bernardó amb el Bernat de Centelles

18. Carme BATLLE, Àngels BUSQUETS, Immaculada NAVARRO, «Aproximació a l'estudi d'una família barcelonina els segles XIII i XIV: els Grony», *Anuario de Estudios Medievales*, 19 (1989), pàg. 291-292.

que fou castlà de Sitges i espòs de Saurina de Terrassa. Les incoherències són molt grans per obligar a un replantejament de l'arbre genealògic dels Centelles.

Per començar, apareix en dues ocasions un Bernardó, fill de Bernat de Centelles i Sança, en dates molt posteriors a la legitimació del fill d'Agnès Grony. En el primer document, del 1275, Bernardó fermà debitori al ciutadà barceloní Arnau de Rovira i donà com a fermances del compromís de pagament un seguit de particulars de Terrassa, un dels quals és el seu batlle, Pere Serra (doc. 4). Uns quants anys més tard, el 1282, el seu pare, Bernat de Centelles, cedí les rendes que tenia a Sentfores i Saderra a la seva muller Sança, com a compensació del consentiment donat a la venda que llur fill Bernardó va fer del castell d'Olorda, al qual Sança tenia dret d'usdefruit en vida (doc. 6). La dada que més indueix a pensar que Bernardó és el que s'unirà en matrimoni a Saurina de Terrassa, a banda de la procedència terrassenca d'aquesta part del conjunt documental, és que aparegui un batlle seu justament en aquesta vila vallesana. Però si això no fos prou, hi ha un munt de documents que confirmen que el Bernat de Centelles castlà de Sitges era fill de Bernat de Centelles i Sança, un matrimoni que consta ja des del 1238, quan Sança, filla de Guillem de Ribes i Arsenda de Port, va confirmar a Guillem de Viladecols, hereu d'Ermessenda de Sitges, els castells de Sitges i de Campdàsens.¹⁹ El 1256 apareix novament Sança compromentent-se a pagar 100 sous a Guillem de Sitges, que els hi ha avançat per poder comprar draps per a Gilabert, fill de Sança.²⁰ A partir del 1267 veiem el matrimoni en disputa, a causa dels castells de Sitges i Campdàsens, amb Guillem de Sitges,²¹ que serà succeït per la seva filla Agnès, maridada amb Berenguer de Fonollar. Fou justament en relació amb Agnès i Berenguer de Fonollar que es fa menció de Bernat de Centelles com a fill de Bernat de Centelles i Sança (1276).²² El 1282 encara veiem Bernat pare i Sança litigant pels castells de Sitges i Campdàsens,²³ confrontació que heretarà el fill, Bernat, fins a final de segle.²⁴ Per confirmar que es tracta del mateix personatge casat amb Saurina de Terrassa, cal fer notar que en alguns d'aquests documents esmentats s'intitula senyor de Terrassa.

Per tant, al nostre entendre, queda fora de tot dubte raonable que Bernat de Centelles, castlà de Sitges i espòs de Saurina de Terrassa, fou fill de Bernat de Centelles i Sança, filla de Guillem de Ribes i Arsenda de Port. Tenint en compte que Sança no apareix als arbres genealògics dels Centelles, podem identificar el seu marit, Bernat de Centelles pare, amb el que apareix en aquests arbres genealògics com

19. Josep BAUCCELLS I REIG, *El Garraf i la Pia Almoina de la seu de Barcelona: catàleg del fons en pergami de l'Arxiu Capítular de Barcelona*, Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 1990, pàg. 50 (doc. 21).

20. *Ibid.*, pàg. 52-53 (doc. 33). Que Sança és la mare de Gilabert també es posa de manifest en el doc. 6, en què Gilabert, fill de Bernat i Sança, ferma l'instrument.

21. *Ibid.*, pàg. 53-55 (docs. 34, 35, 38, 42).

22. *Ibid.*, pàg. 56 (doc. 48).

23. *Ibid.*, pàg. 59 (doc. 60).

24. *Ibid.*, pàg. 62-66 (docs. 72, 73, 79-83, 87-92).

Bernat III, mort aproximadament el 1277 i que es casà amb Ramona?²⁵ Dificilment, atès que no tan sols era viu el 1282, sinó que consta casat amb Sança des de temps força reculats (1238). El fet que cedís a la seva muller rendes de Sentfores i Saderra, llocs que detingué el tronc central dels Centelles,²⁶ fa pensar que possiblement es tracti d'un dels senyors de la baronia de Centelles. Com podem fer quadrar aquest emboïllat? La nostra hipòtesi és que entre Bernat III de Centelles, casat amb Ramona, i Gilabert IV hi ha justament el Bernat de Centelles que mullerà amb Sança. Que el seu pare morís el 1277 i ell als volts del 1288²⁷ féu que fos baró durant tan poc temps que possiblement ha quedat ocult, entre tants Bernats, en la documentació del llinatge Centelles. En constarien els fills següents: Gilabert, l'hereu, Bernat, el castlà de Sitges, i Alamanda (doc. 6).²⁸

Però amb això encara no hem acabat, perquè la historiografia afirma, com hem comentat, que Bernat de Centelles i Saurina de Terrassa tingueren tres fills —Bernardí, Gilabert i Blanca—,²⁹ tot i que a l'arbre genealògic de la *GEC* apareixen Sibilla, casada amb Romeu de Corbera, i Blanca, que és la que finalment heretà el gruix del patrimoni dels Terrassa. Ara bé, en el document de venda dels drets que Blanca tenia a la baronia d'Eramprunyà a Pere Marc es pot llegir, referint-se a la seva mare, Saurina, «et quam, etiam, donacionem sibi fecit in hunc modum quod tota ipsa donacio, post obitum dicte domine matris mee, quondam, revolveretur infanti vel infantibus qui essent de predicto matrimonio procreati. Ex hoc matrimonio constat me solam, et non alios liberos existere procreatam».³⁰ Com podem compaginar aquesta informació, del 22 d'abril de 1337, amb el fet que aparegui Bernat de Centelles, fill del difunt Bernat de Centelles, senyor del castell de Terrassa, en posterioritat (doc. 19)? Al nostre entendre, aquest Bernat no era fill de Saurina de Terrassa, la qual cosa explicaria amb més facilitat per què, essent mascle, no va heretar el gruix del patrimoni dels Terrassa en lloc de la seva germana Blanca. I Sibilla? Creiem que és producte de la con-

25. Vegeu *GEC*, entrada *Centelles*, que és on remet Antoni PLADEVALL I FONT, *Centelles, aproximació a la seva història*, Vic: Eumo, 1987, pàg. 44.

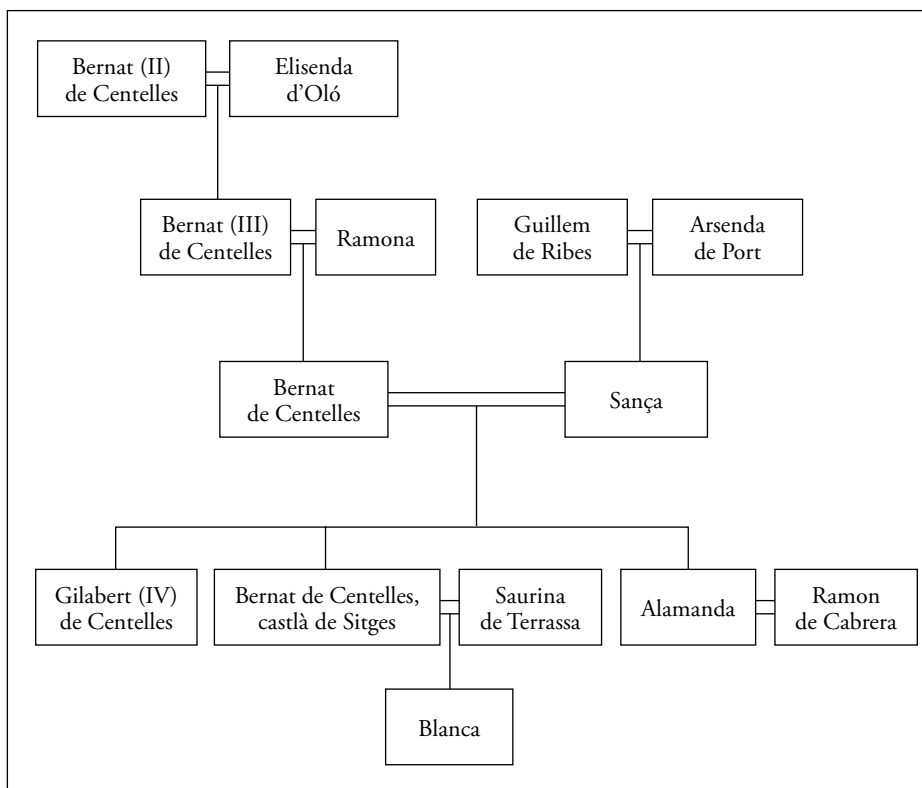
26. Antoni PLADEVALL I FONT, *Centelles, aproximació a la seva història*, pàg. 43.

27. El primer document on apareix mort és del 3 de gener de 1288 (Josep BAUCELLS I REIG, *El Garraf i la Pia Almoina de la seu de Barcelona*, pàg. 62 (doc. 73)).

28. Alamanda, filla de Bernat de Centelles, maridà amb Ramon de Cabrera, del qual se sap que fou senyor d'Anglès, Montclús i Brunyola (Joaquim Siset i Miró, «Sello de D. Ramon de Cabrera», a *Obra numismàtica esparsa i inèdita de Joaquim Miret i Sisó*, Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1997, pàg. 411-414). Aquesta Alamanda s'ha identificat amb Alamanda d'Empúries, malgrat que al seu epitafi Sulpicio Pontich hi llegí que estava casada amb Bernat de Cabrera (Joan MOLINA FIGUERAS, «De genere militari ex utroque parente. La nobleza eclesiástica y los inicios de la catedral gótica de Gerona», *Anuario de Estudios Medievales*, 37/1 (2007), pàg. 756; Francesca ESPAÑOL I BERTRAN, «El retaule gòtic de Vilobí d'Onyar, originari de la catedral de Girona», *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 32 (1993), pàg. 38). Segons la nostra hipòtesi, l'Alamanda casada amb Ramon de Cabrera procediria de la casa de Centelles i no pas de la d'Empúries.

29. Joaquim VERDAGUER I CABALLÉ, «Els Terrassa. Genealogia», pàg. 39-40.

30. Elena CANTARELL, Mireia COMAS, Carme MUNTANER, *El llibre de la baronia d'Eramprunyà*, Lleida: Pagès, 2011, pàg. 130.

Quadre II. Arbre genealògic Centelles-Terrassa (II)

fusió provocada pel fill il·legítim d'Agnès Grony. Aquest, de nom també Bernat de Centelles, féu hereva universal Sibilla, casada amb Romeu de Corbera,³¹ una altra dada que fa impossible la identificació del fill il·legítim d'Agnès Grony amb el castlà de Sitges i que obliga a replantejar-se la seva ubicació exacta en la genealogia dels Centelles. Hem reflectit la nostra hipòtesi en el quadre II, a causa el benentès que es tracta d'una suposició que creiem que s'ajusta millor a les dades analitzades, però que de ben segur pot ser modificat arran de noves aportacions documentals.

31. Pere ORTÍ GOST, *Renda i fiscalitat en una ciutat medieval: Barcelona, segles XII-XIV*, Barcelona: CSIC, 2000, pàg. 120. Tanmateix, en el seu testament Agnès Grony fa una deixà a la seva néta Agnès, que no Sibilla, filla del seu fill Bernat de Centelles (Carme BATLLE, Àngels BUSQUETS, Immaculada NAVARRO, «Aproximació a l'estudi...», pàg. 306). Cap de les referències que Agnès Grony fa al seu fill Bernat de Centelles ens acosta al que en aquell moment, ja casat amb Saurina de Terrassa, exercia de castlà a Terrassa i a Eramprunyà.

Bernat de Centelles, marit de Saurina de Terrassa, és el personatge amb més protagonisme de tot el fons documental. Malgrat que apareix majoritàriament com a senyor de Sitges, tot i que en realitat n'era el castlà,³² la seva actuació no es va limitar a aquest feu, la qual cosa no resulta sorprenent si tenim en compte que no va ser fins que fou mort, l'any 1319, que la seva filla Blanca fou reconeguda com a castlana de Terrassa.³³ D'aquí que també veiem Bernat de Centelles fora de l'àmbit estricte de Sitges, fent ús de drets propis dels Terrassa com a successor de la seva difunta muller Saurina, especialment en la venda o empenyorament de rendes d'Eramprunyà (1305, doc. 9; 1318, docs. 12 i 14)³⁴ o l'intent de venda del castell de Campdàsens (1318, doc. 13),³⁵ que no devia ser aprovada pel rei, com es demanava en el document, perquè l'any 1320 Blanca de Centelles es va vendre tots els drets que tenia a Sitges i a Campdàsens a Bernat de Fonollar,³⁶ per la qual cosa la presència dels Centelles en aquella zona desaparegué completament. Justament per aquelles dates en què s'intentà vendre el castell de Campdàsens, Galceran de Ribes donà un termini de dos anys a Bernat de Centelles perquè li pagués una casa amb hort a Sitges (doc. 15).³⁷

La documentació també es fa ressò dels conflictes entre Bernat de Centelles i la seva filla Blanca,³⁸ que en aquesta ocasió quedà obligada a pagar-li 1.000 sous després que així fos sentenciat per Bernat IV de Centelles, juntament amb dos homes de lleis (doc. 11), i dels intents de Blanca de recuperar la batllia del castell o feu d'Eramprunyà que havia donat a Berengària i que, arran de la mort d'aquesta, es-

32. La infeudació del castell de Sitges era la següent: bisbe de Barcelona, Galceran de Ribes, Bernat de Centelles i Agnès de Sitges. Ja hem comentat anteriorment que Bernat de Centelles continuà els litigis dels seus pares amb el matrimoni format per Agnès i Berenguer de Fonollar. Les disputes van finalitzar l'any 1306 quan Agnès va fer donació dels drets que tenia als castells de Sitges i Campdàsens a favor de Bernat de Fonollar, que va prestar homenatge a Bernat de Centelles (Josep BAUCELLS I REIG, *El Garraf i la Pia Almoïna de la seu de Barcelona*, pàg. 75 (docs. 130-131)).

33. Salvador CARDÚS, *El castillo-cartuja de Vallparadís*, pàg. 42.

34. «Ès cazlà del dit castell de Alaprunyà en Bernat de Senteylles per rahó de la dona na Saurina, muller sua» (Elena CANTARELL, Mireia COMAS, Carme MUNTANER, *El llibre de la baronia d'Eramprunyà*, pàg. 219).

35. El castell de Campdàsens pertanyia a la baronia d'Eramprunyà i els Terrassa n'eren els castells. L'any 1320 el vengueren a Bernat de Fonollar, que fins aleshores era sotscastlà (Josep CAMP-MANY I GUILLOT, «Campdàsens, Garraf i Jafre. Els confins occidentals del terme d'Eramprunyà de l'alta edat mitjana al segle XV», *III Trobada d'estudiosos del Garraf*, Barcelona: Diputació de Barcelona, 2000, pàg. 198).

36. Josep BAUCELLS I REIG, *El Garraf i la Pia Almoïna de la seu de Barcelona*, pàg. 87-88 (docs. 182-186).

37. Aquest document està estretament relacionat amb el compromís de Galceran de Ribes de pagar el lluíisme corresponent a Bernat de Santa Eugènia, el qual, com a paborde de la seu de Barcelona, hi tenia dret (Josep BAUCELLS I REIG, *El Garraf i la Pia Almoïna de la seu de Barcelona*, pàg. 87 (doc. 179)).

38. Segons Salvador CARDÚS, *El castillo-cartuja de Vallparadís*, pàg. 26, Blanca era de caràcter altiva i obstinada, com el pare, raó per la qual va tenir molts litigis.

tava en possessió del seu marit, Simó de Castellarnau (doc. 18). Un pas necessari, molt probablement, perquè Blanca procedís, només una setmana més tard que Simó de Castellarnau nomenés procurador per negociar amb Blanca, a la venda de tots els seus drets sobre la baronia d'Eramprunyà a favor de Pere Marc, com hem vist anteriorment.³⁹

Hi ha, a més, un pergami del tronc principal del llinatge Centelles. Es tracta del primer, el més antic del fons, que conté un pacte feudal entre Bernat II de Centelles i Ramon de Castellet sobre el castell de Castellet, fermat el 1214, un pas més en l'expansió dels Centelles durant la primera meitat del segle XIII.⁴⁰ Potser la inclusió d'aquest document en el fons respon al fet que els drets que els Centelles tenien sobre aquest castell de Castellet van passar a la branca que va emparentar amb els Terrassa.

SANT POL DEL MARESME

De l'etapa cartoixana de Sant Pol del Maresme (1270-1434) hi ha pocs estudis. Com que els diplomataris publicats amb més informació sobre aquesta casa religiosa, els deguts a Josep Maria Pons i Guri i Xavier Pérez Gómez, abasten els segles X-XII, molt abans, doncs, de l'establiment dels cartoixans, no es disposa d'un mínim corpus documental sobre aquesta cartoixa, la segona a establir-se a la península Ibèrica.⁴¹ L'estudi d'un capbreu redactat entre el 1291 i el 1317⁴² permet conèixer-ne la distribució de les rendes en el territori. En aquest sentit, la confirmació de l'establiment emfiteutic d'un mas a Sant Pere d'Arenys, realitzada pel prior Guillem (doc. 7),⁴³ seria una actuació en una de les zones amb més interessos econòmics, l'anomenada

39. Cal fer notar que, malgrat no hi apareguin explícitament els Centelles, el doc. 3 també està relacionat estretament amb els Fonollar, que finalment van comprar als Centelles les castlanies de Sitges i Campdàsens. De fet, Guillem de Fonollar, pare de Bernat de Fonollar, devia 4.400 sous al seu germà Pere arran d'una composició pel castell de Selma. Poc després de l'empenyorament del deute a favor de la seva muller, Pere va cobrar els diners (Josep BAUCells i REIG, *El Garraf i la Pia Almoïna de la seu de Barcelona*, pàg. 51 (doc. 27)). El castell de Selma, a Aiguamúrcia, era una de les propietats dels Fonollar (Carme BATLLE, Àngels PARÉS, «El castell de Sitges a la mort de Bernat de Fonollar (1326)», *Fortaleses, guaites i castells de la Catalunya medieval* (Annex 3 d'Acta Medievalia), Barcelona (1986), pàg. 164-165).

40. Va ser a partir de Bernat II, el darrer d'intitular-se senyor de Sant Esteve, que els Centelles es van començar a enlairar amb l'adquisició de nous territoris (Antoni PLADEVALL I FONT, *Centelles, aproximació a la seva història*, pàg. 43).

41. N'exceptuem el meritori treball, que incorpora la transcripció de quatre documents, de Montserrat RODRÍGUEZ CANO, «Notícies documentals de la cartoixa de Sant Pol de Mar», a *La província cartoixana de Catalunya. La cartoixa de Montalegre* (Actes del XXIII Congrés Internacional sobre la Cartoixa), Barcelona: Diputació de Barcelona, 2006, pàg. 465-490.

42. Josep Maria PONS I GURI, «Els rèdits d'un monestir cartoixà (segles XIII-XIV)», a *Reculls d'estudis d'història jurídica catalana*, Barcelona: Fundació Noguera, 1989, vol. 3, pàg. 197-227.

43. Guillem Savasset, prior entre el 1276 i el 1291 (Ernest ZARAGOZA PASCUAL, «Les fundacions cartoixanes catalanes i la seva bibliografia temàtica», a *La província cartoixana de Catalunya...*, pàg. 343).

batllia d'Arenys. De fet, els propietaris del mas Doís d'Arenys eren homes propis del monestir.⁴⁴ Assenyalen també la presència a la clausura del pergami de dos altres membres de la comunitat: Humbert i Guillem de Port, aquest darrer amb el càrrec de procurador. D'altra banda, el doc. 5 ens assabenta que Bernat III de Centelles i el seu fill, Gilabert IV, actuaven com a procuradors del vescomte Gastó VII de Bearn⁴⁵ respecte a un deute amb els marmessors de Guillem de Montgrí, el fundador de la cartoixa de Sant Pol, que en el document són Ponç d'Urg, Guillem Pere, Arnau Ponç i Gerard Jordà.⁴⁶

SANTA MARIA DE MONTALEGRE

Hi ha dos documents amb participació directa dels cartoixans de Montalegre, que confirmen la bona salut financera de què disposaven durant el segle xv, després d'acumular els patrimonis de Vallparadís i Sant Pol del Maresme, la qual cosa els va permetre el finançament de la construcció *ex novo* d'un gran edifici monàstic. En el primer, Joan de Nea, el frare convers profés de Portaceli que com a procurador de Montalegre es va fer càrrec de la gestió econòmica i la direcció de les obres entre el 1423 i el 1459,⁴⁷ és un dels creditors de Joan de Cardona, comte de Prades, juntament amb Miquel Noves, fill del difunt notari barceloní Bernat Noves, i Lluís Berenguer, mercader de València (doc. 22). Joan de Nea rep, a voltes personalment, a voltes per mitjà de monjos de les cartoixes valencianes de Portaceli o Valdecrist, prestacions de diferents particulars dels territoris que el comte de Prades tenia al regne de València.⁴⁸ I és que Montalegre esmerçà una gran quantitat de capital a com-

44. Segons el capbreu del 1291, «Mansus d'en Fortuyn de Doys et persone sunt Sancti Pauli et facit de censum annuatim» (Josep Maria PONS I GURI, «Els rèdits d'un ...», pàg. 211). El document original queda interromput sense informar del cens anual.

45. No fou l'única actuació que feren durant aquells anys en representació de l'últim dels Montcada titular del vescomtat de Bearn, especialment Gilabert (Stefano M. CINGOLANI, *Diplomatari de Pere el Gran. 1. Cartes i Pergamins (1258-1285)*, Barcelona: Fundació Noguera, 2011, pàg. 160, 252). Amb anterioritat, Bernat III de Centelles havia comprat a Gastó VII de Bearn el castell i vila d'Olesa (Benet RIBAS I CALAF, *Annals de Montserrat (1258-1485)*, (ed. Francesc Xavier ALTÉS I AGUILÓ), Barcelona: Curial Edicions Catalanes, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1997, pàg. 134).

46. Ponç d'Urg i Guillem Pere eren canonges de Girona, Gerard Jordà era capellà de Guillem de Montgrí i Arnau Ponç era jurisperit. No apareix un altre dels marmessors de Guillem de Montgrí, el seu escuder Ponç Siger («El testamento de Guillermo de Montgrí y el dominio feudal de la iglesia de Tarragona sobre la isla de Ibiza», *Fontes Rerum Balearium*, 1 (1977), pàg. 436-445). Vegeu també Francesc Xavier TORRES PETERS, «Aportació al coneixement de Guillem de Montgrí i de la conquesta de les Pitiüses de l'any 1235», *Eivissa*, 49 (2011), pàg. 2, i Montserrat RODRÍGUEZ CANO, «Notícies documentals de la cartoixa de Sant Pol de Mar», pàg. 467-468.

47. Xavier PÉREZ GÓMEZ, «Sis segles d'història de la cartoixa de Montalegre (1415-2005)», a *La província cartoixana de Catalunya...*, pàg. 495.

48. Vegem-ne alguns exemples: «Item deu que a XXVIII de deembre any XLVIII° rebé lo dit frare Johan per mans de l'Alamí de la Tinença per les rendes dels anys XLVIII, XLVIII° e L, mil

prar censals al comte de Prades. De fet, segons un estat financer del 1459, els cartoixans hi tenien invertides aleshores 4.500 lliures.⁴⁹

En l'altre pergami (doc. 23), els cartoixans compraren un censal mort de pensió de 12 lliures 4 sous 5 diners a la universitat de Ripollet, que els necessitava per lluir la jurisdicció civil i criminal que Francesc Joan Girona detenia sobre la localitat i que havia estat venuda pel rei Joan II al ciutadà barceloní Simó Puig, molt possiblement per necessitats econòmiques durant la guerra civil catalana. El preu que en pagaren fou de 220 lliures (rèdit del 5,6%). És conegut l'interès de les universitats de romandre sota jurisdicció reial, que, com el cas de Ripollet, els reis venien a particulars en situacions de penúries econòmiques, però que després havien de pagar les pròpies comunitats,⁵⁰ en un cas força semblant a altres viles properes, com Teià.⁵¹ Cal tenir en compte, en aquest sentit, la influència i el pes econòmic de Montalegre sobre el seu entorn geogràfic més immediat, l'actual Vallès Oriental, entre altres raons per ser detentors de la jurisdicció de la baronia de Mogoda, que comprenia les parròquies de Santa Perpètua, Martorelles, Sant Fost i Cabanes des del 1434.⁵²

Abans de tancar aquest repàs als pergamins relacionats amb la història de Montalegre, cal fer menció del doc. 21, de data 18 de febrer de 1413. Tot i que no hi apareixen explícitament els cartoixans, de ben segur que devia arribar a l'arxiu quan compraren la casa de Campsentelles a Jofre de Sentmenat l'any 1432,⁵³ no fos cas que Isabel, vídua de Bernat de Bell-lloch, o alguns dels seus hereus, anessin algun dia a reclamar pensions d'un censal que justament aquell dia Jofre de Sentmenat li havia lluit amb el pagament de 515 lliures barceloneses.

cent solidos (LV lliures)»; «Item deu que a XXI de setembre any LI rebé fra Anthoni Oliver, prior de Valldecris, per lo dit frare Johan del dit Xabenico CCCC sous (20 lliures)»; «Item deu que a IIII d'abril any LII rebé lo prior de Portaceli per lo dit fra Johan del dit Alamí DCLX sous (XXXIII lliures)» (doc. 22).

49. Frederic RIBAS I MASSANA, «La cartoixa de Montalegre al segle xv. Assaig d'història econòmico-financera de la formació del patrimoni i dels treballs de construcció», *Studia monastica*, 18 (1976), pàg. 395, 411.

50. Maria Teresa FERRER I MALLOL, «El patrimoni reial i la recuperació dels senyorijs jurisdiccional en els estats catalanoaragonesos a la fi del segle xiv», *Anuario de Estudios Medievales*, 7 (1970-71), pàg. 351-491.

51. Teià fou venuda també pel rei Joan II a Ferran de Rebolledo i la universitat no va poder lluir la jurisdicció fins l'any 1505 (Maria Teresa FERRER I MALLOL, *Els privilegis de Teià. El retorn a la jurisdicció reial (1505)*, Barcelona: Rafael Dalmau editor, 2006, pàg. 29-34).

52. Xavier PÉREZ GÓMEZ, *La cartoixa de Montalegre. Drets feudals i conflictes jurisdiccional (1414-1602)*, pàg. 22-29; «La cartoixa de Montalegre i la seva influència al Vallès Oriental (segles xv-xix)», a *Escala Dei. Primera cartoixa de la Península Ibèrica i l'orde cartoixà* (Actes Congrès Internacional 1996), Escaladei, 1999, pàg. 291-299.

53. Frederic RIBAS I MASSANA, «La cartoixa de Montalegre al segle xv...», pàg. 387.

L'EDICIÓ DELS DOCUMENTS

La transcripció s'ha realitzat atenent el principi del respecte escrupolós a les grafies que apareixen en els documents. En aquest sentit, s'han respectat les grafies duplicades no intervocàliques (*menssis*, *mansso*), excepte quan estan a l'inici de paraula, i formes catalanitzades de certes paraules (*esmandatis*, doc. 9). La *i* i la *y* s'han transcrit com a tals, mentre que la *i* llarga s'han transcrit com a *i*. La *c* i la *t* s'han respectat. Quan les grafies *u* i *v* tenen sentit vocàlic, es transcriuen com a *u*. En cas contrari, com a *v*. Les abreviatures s'han desenvolupat seguint les normes habituals en aquest tipus de documents. En aquest sentit, volem fer notar que, en fer el desenvolupament de les grafies no escrites, s'ha optat per utilitzar les que apareixen al diccionari (*etiam* en lloc d'*eciam*, per exemple).

Quan s'ha detectat algun error, s'ha fet constar en l'aparat crític, però conservant sempre a la transcripció la paraula original, no al revés. Això ha passat en dues ocasions: *pus* per *plus* (doc. 5) i *scriptorio* per *scriptori* (doc. 8). Les grafies que no s'han pogut llegir han estat reemplaçades, sempre que ha estat possible, segons les fórmules habituals. Aquesta situació s'ha marcat en la transcripció mitjançant els claudàtors ([,]). No s'inclou en aquest cas tot allò que s'ha pogut llegir mitjançant la làmpada d'ultraviolats. Entre antilambdes (<i>) s'han marcat aquelles omissions per error de l'escrivà. Tenim els tres casos següents: satisfe<cis>tis (doc. 10), conte<n>cionibus (doc. 11) i recipi<e>ndo (doc. 19). S'han anotat mitjançant barres (\, /) les parts del text que estan interlineades, sempre i quan no s'indiqui aquesta circumstància a la clausura notarial. Els escuts que apareixen en els documents 2 i 6 s'han reproduït en la transcripció mitjançant la inclusió d'una imatge digitalitzada.

Quant a la separació de les paraules, s'ha adoptat el criteri de separar les partícules *super*, *supra*, *iam*, *ante* en funció de preposició o adverbi, mentre que queden unides a la paraula següent si hi fan de prefix (*contravenire*, *supraposito*, etc.). S'ha fet la puntuació seguint criteris moderns, sense tenir en compte els signes utilitzats per l'escrivent. Per a cada document, s'ha realitzat la numeració per línies mitjançant la barra vertical (|). A l'aparat de tradició, s'hi ha indicat la signatura, la seva condició d'original o còpia, les dimensions, i una breu consideració de l'estat del document. A més, en el cas dels que tan sols han estat regestats, s'especifica també el notari, i per a la resta, les anotacions del *verso*.

DOCUMENTS

1

1214 gener 27

Bernat de Centelles i Ramon de Castellet pacten amistosament una sortida a les confrontacions que han tingut. A canvi que Bernat de Centelles abandoni les seves de-

mandes i defensar-lo com a senyor, Ramon de Castellet li dóna potestat d'ocupar un dels castells de Castellet, de ser-li fidel i de proporcionar-li un cavaller per anar a l'exèrcit.

ACM (Arxiu de la Cartoixa de Montalegre), *Pergamins*, Fons Baró d'Esponellà, 1. Original. 296 × 130 mm. Al *verso*: «instrumentum sentencie castri de Castelet»; «Terrassa. N° 3. C. 5». Bon estat de conservació. Partit per ABCDEFGHJKLMNO.

Notum sit cunctis quod, post multas contenciones et placita et demandas quamdiu steterunt condam inter Bernardum de Senteles et Raimundum de Castelet super petitiones quas Ber-² nardus de Senteles faciebat Raimundo de Castelet de castro de Castelet, tandem placuit eis venire ad amicabilem compositionem, tali modo: quod ego, Bernardus de Senteles, di-³ finio tibi, Raimundo de Castelet, omnes illas petitiones et demandas tibi et tuis per me ac omnes meos in perpetuum, et ego, Raimundus de Castelet, convenio tibi, Bernardo de Senteles, ⁴ et tuis in perpetuum dare potestatem, iratus et pacatus, de ipso castro de Castelet quocienscumque volueris eam potestatem capere, tali modo: quod ego, tenens unum castrum de illis de Castelet, con-⁵ venio tibi et tuis dare potestatem de alio castro, ita quod unus homo ascendat in castrum, et ego, recuperato illo castro, dem tibi potestatem de illo alio castro similiter per unum hominem. ⁶ Et convenio tibi valere de illo castro contra omnes homines et feminas et quod non fraudem tibi in aliquo. Et hic convenio tibi et tuis bona fide sine ingenio et sub fide sacramenti et hominiatici ⁷ et meis propriis manibus tactis sacrosanctis evangelii iuro per Deum et per bonam fidem me ita atendere in perpetuum, ut superius scribitur. Et convenio tibi et tuis quendam militem laborare in exercitum ⁸ per castrum et feuda et miles sit paratus eundi in exercitum. Et ego, Bernardus de Senteles convenio tibi, Raimundo de Castelet, defendere illud castrum contra omnes homines et feminas per illud senioraticum ⁹ quod super te habeo bona fide sine ingenio.

Quod est actum VI° kalendas februarii, anno Domini M^o CC^o X^o III°.

S+num Bernardi de Senteles. S+num Raimundi de Castelet, nos, qui hec iussimus scribi et firma-¹⁰ ri. S+num Petri de Claromonte. S+num Berengarii de Castrogalino. S+num Berengarii de Claromonte. S+num Petri de Sancta Eugenia. S+num Guillermi de Castelet.¹¹

Raimundus de Bagnariis, prepositus Sancti Cucuphatis.¹²

Raimundus, sacerdos et notarius publicus cenobii Sancti Cucuphatis, qui hoc scripsit die et anno quo supra.

2

1235 gener 2

Ramona Folch, filla de Berenguer Folch, i el seu marit Pere Folch venen a Joan Guitard i a la seva muller Berengària un camp d'oliveres i altres arbres, situat a la parròquia de Sant Vicenç dels Horts, al lloc anomenat Ferrum, i que posseeixen per Pere i Bernat de Clariana, per un preu de 310 diners barcelonesos, que corresponen a 88 sous d'argent.

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Esponellà, 2. Original. 354 × 248 mm. Caplletra: 77 mm. Al *verso*: «1234» en llapis. Bon estat de conservació.

In Christi nomine. Sit omnibus notum quod ego, Raimunda Fulcha, filia quondam Berengarii Fulchi, et maritus meus, Petrus Fulchi, vendimus per nos et nostros tibi, Johanni Guitardi, et uxori tue, Berengarie, et vestris et cui velitis campum unum [|]² cum olivariis et aliis arboribus diversi generis quem ego, Raimunda, habeo ratione dicti patris mei et tenemus illum ego et dictus maritus meus per Petrum de Clariana et filium suum Bernardum in comitatu Barchinone, in parrochia Sancti [|]³ Vincentii de Ortis, in loco dicto Ferrum, sicut terminatur ab oriente in tenedone Bernardi Ferrarii et in flumine Lupricati, a meridie in honore de Canadello, ab occidente in honore Raimundi Ferriolis, a circio in tenedone nostra quam tenemus per Sanctam [|]⁴ Mariam de Valledonzella. Iam dictum itaque campum cum olivariis et aliis arboribus diversi generis et cum introitibus et exitibus suis et pertinentiis et cum omnibus locis et actionibus nobis inde competentibus et compe-[|]⁵ tituris vendimus per nos et nostros vobis et vestris et cui velitis et ut melius dici potest vel intelligi ad vestrum vestrorumque salvamentum et bonum intellectum. Nos, extrahentes hec predicta et singula de nostro nostrorumque iure, dominio [|]⁶ et posse, eadem omnia in vestrum vestrorumque ius, dominium et posse transferimus irrevocabiliter, inducentes vos et vestros, cum hoc publico instrumento perpetuo valituro, in corporalem possessionem pleno iure, tanquam [|]⁷ in rem vestram propriam, ad habendum et semper libere et quiete possidendum et ad omnem vestram vestrorumque voluntatem libere faciendam, consimili vestro et vestrorum, sine ullo nostro nostrorumque retentu et vinculo [|]⁸ ullius hominis vel femine, salvo tamen iure et senioratico dicti Petri de Clariana et filii sui Bernardi. De venditione autem vel impigneratione quam vos vel vestri feceritis de predictis, fitis prius fatiqua in dicto Petro de Clariana [|]⁹ et filio suo Bernardo spatio dierum XXX, non acclamando ibi alium seniore nisi tantum dictum Petrum de Clariana et filium suum Bernardum. Pro hac autem venditione accepimus a vobis trecentos decem solidos denariorum [|]¹⁰ Barchinone, valentibus LXXXVIII solidos marcham argenti, quos nos habuisse concedimus. Ne vero occasione vel actione duplicis, deceptionis vel modis aliis nos possimus vel possit aliqua persona nomine [|]¹¹ nostro unquam contra hanc venditionem venire nec vos vel vestros de non numerata pecunia convenire. Renuntiamus quantum ad hec scienter et consulte dicte occasioni et actioni et exceptioni pecunie non numerate et omni [|]¹² iuri canonico ac civili, comuni et singulari, publico et privato, scripto et non scripto sive consuetudinario. Dando, remittendo et ex certa scientia perpetuo cedendo vobis et vestris, siquid hec que vobis vendimus plus modo valent vel amodo [|]¹³ valuerint precio ante dicto. Insuper promittimus salvare vobis et vestris totam predictam venditionem et etiam inde vobis et vestris legales guarentes, auctores et deffensores et quod teneamur vobis et vestris semper de [|]¹⁴ firma et legali evictione et restituamus vobis et vestris, siquas missiones unquam vos vel vestri feceritis in evincendo vel causam evictionis examinando. Et pro hiis complendis et attendendis, obligamus vobis [|]¹⁵ et vestris uterque insolidum nos et omnia bona nostra, mobilia et immobilia, in que melius accipere volueritis sine vestro dampno. Ad maiorem etiam securitatem nos ambo predicti, scilicet ego, Raimunda Fulcha, [|]¹⁶ et maritus meus, Petrus Fulchi, iuramus per Deum et eius sancta IIIor euvangelia manibus nostris corporaliter tacta quod hec que dicta sunt attendamus et compleamus et quod nunquam contraveniamus. Ego, dicta [|]¹⁷ Raimunda, renuntio quantum ad hec omni iuri per me facienti.

Actum est hoc IIII° nonas ianuarii, anno Domini millesimo CC^o XXX° quarto.[|]¹⁸

S+num Raimunde Fulcha. S+num Petri Fulchi, mariti eius, qui predicta laudamus, iuramus et firmamus, certificantes quod dictos CCC X solidos solvimus in calle Iudayco ad debita [|]¹⁹ patris et matris mei, Raimunde. S+num Sibilie. S+num Guillerme, sororis dicte Raimunde, que predicta laudamus et firmamus.

Sig+num Tome, prebiteri de Albinyana, in cuius |²⁰ posse Sibilia et Guillerma firmaverunt hanc cartam. Bernardus de Liana.

S+num Petri, prebiteri ecclesie Sancti Vincentii de Ortis, in cuius posse firmavit et iuravit hanc cartam |²¹ dicta Raimunda Fulcha, et firmavere in meo posse Petri de Cleriana et Bernardi de Cleriana. |²²

S+num Petri de Cleriana, qui predicta confirmo. S+num Folchi de Paloziano. S+num Petri Peiorel. S+num Omnella de Peralia. |²³

S+num Amati de Congrua, notarii publici Barchinone, qui hec scribi fecit et clausit, cum literis emendatis in linea XVI et XVIII, die et anno quo supra.

3

1251 juny 24

Pere de Fonollar es compromet a dipositar en un any, a partir del proper dia de Sant Miquel, 400 morabatins d'or alfonsins a favor de la seva muller, Gerarda de Campsentelles, dels quals li va fer esposalles, i tot seguit a cedir-li els drets de reclamació de 400 morabatins d'or sobre els 4.400 sous que li deu el seu germà Guillem de Fonollar. Dóna com a fermances Ramon de Fonollar i Ramon de Papiol.

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Espanellà, 3. Original. 279 × 207 mm. Al *verso*: «1251» en llapis. Bon estat de conservació.

Sit omnibus notum quod ego, Petrus de Fonolario, in fide et amicitia promito tibi, Gerarde de Camposcintillis, sponse mee, quod a primo venturo festo Sancti Michaelis usque ad unum annum com- |² pletum primum venturum deposuero sive comandavero apud domum Hospitalis Sancti Johannis in Barchinona quadringentos morabatinos in auro alfussinos rectos et recti ponderis, de quibus feci |³ tibi sponsalicium, et incontinenti tradam tibi instrumentum debiti quatuor milium et quadringentorum solidorum quod michi debet Guillelmus de Feniculario, frater meus. In quo debito, |⁴ quantum ad dictos CCCC morabatinos, dono et cedo tibi omnia mea loca, iura, voces et actiones reales et personales, utiles et directas, ordinarias et extraordinarias, sed etiam mixtas, que et quos habeo et |⁵ habere possum contra dictum Guillelmum de Feniculario, fratrem meum, quibus loco, iure et actionibus meis valeas uti et experiri in iudicio et extra contra dictum Guillelmum de Feniculario et bona sua |⁶ quemadmodum ego possem, et ipse teneatur inde tibi respondere et satisfacere in omnibus tanquam michi. Ego enim transfero in te quicquid iuris et actionis habeo contra ipsum quantum ad dictos CCCC |⁷ aureos et facio inde te dominam et procuratricem in rem tuam, promittens tibi quod nunquam veniam contra predicta vel aliqua de predictis nec revocem unquam hanc presentem cessionem. Ego |⁸ enim renuncio expresse et ex certa scientia omni iuri et consuetudini propter que possem hec vel aliquod horum revocare. Promito etiam tibi quod hinc ad festum Sancti Michaelis proximo venturum sol- |⁹ vam omnia debita que tu debes. Et ut hec que dicta sunt maiorem obtineant firmitatem, iuro per Deum et eius sancta IIIIor euangelia manibus meis corporaliter tacta hec omnia et singula aten- |¹⁰ dere et complere et non in aliquo contravenire. Insuper dono tibi fideiussores Raimundum de Fonolario et Raimundum de Papiolo, utrumque pro toto, qui mecum et sine mei hec omnia supra dicta et sin- |¹¹ gula tibi et tuis compleant et attendant. Nos, itaque prenominati duo fideiussores, sponte suscipientes in nos hanc fideiussionem, promittimus uterque insolidum

vobis, domine Geralde de |¹² Camposcintillis, et vestris hec attendere et complere cum dicto Petro de Fonolario et sine ipso, obligantes vobis et vestris propter hec uterque insolidum nos et omnia bona nostra, mobilia et imobilia, ha-|¹³ bita et habenda. Ne vero alter pro altero, in hiis que dicta sunt, valeat excusari vel differri, renuntiamus quantum ad hec nove constitutioni et beneficio dividende actionis, et nos, fideiussores, epistole |¹⁴ divi Adriani et omni alii iuri et rationi sive consuetudini contra hec repugnantibus.

Actum est hoc VIII° kalendas iulii, anno Domini M^o CC^o L^o primo.

S+num Petri de Fonolario. |¹⁵ S+num Raimundi de Feniculario. S+num Raimundi de Papiolo, nos qui hec laudamus et firmamus.|¹⁶

Testes huius rei sunt: Arnaldus de Vilaró, Guillelmus de Montetornesio, Bernardus de Mogoda, Raimundus de Furnigaria et Bernardus de Fonolario.|¹⁷

Sig+num Petri Marchesii, publici Barchinone notarii, qui hec scribi fecit et clausit die et anno quo supra.

4

1275 maig 30

Bernardó de Centelles, fill de Bernat de Centelles i Sança, es compromet a pagar a Arnau de Rovira, ciutadà de Barcelona, a la propera festa de Sant Miquel, la quantitat de 52 lliures 7 sous i 6 diners barcelonesos que li deu per la compra de roba. En cas que no pugui realitzar el pagament, li promet tenir hostatges en el terme de Barcelona. Dóna com a fermances Jaume de ses Mestres, Ferrer Palet, Guillermlí de Castlà, Bernat Borrell i el seu batlle Pere Serra, tots de Terrassa.

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Esponellà, 4. Original. 230 × 214 mm. Al *verso*: «Terrassa. N° 3. C. 4». Tot i que l'estat de conservació general és bo, presenta alguns talls, que no impedeixen la lectura el text.

Sit omnibus notum quod ego, Bernardonus de Scintillis, filius Bernardi de Scintillis et domine Sancie, uxoris eius, confiteor et recognosco tibi, Arnaldo de Ru-|² vira, civi Barchinone, et tuis quod debeo tibi pro pannis quos de te emi quinquaginta duas libras et septem solidos et octo denarios monete Barchinone perpetue de terno. Unde renun-|³ ciando exceptioni pannorum non receptorum et doli, promito solvere tibi vel tuis aut cui velis intus Barchinonam predictas quinquaginta duas libras et septem solidos et octo denarios in |⁴ primo festo Sancti Michaelis sine alia dilacione et excusacione et absque tuo et tuorum dampno et missione. Quod nisi fecero, promito ab ipso termino in omnia tibi tenere hos-|⁵ taticum in Barchinona, a colle scilicet de Furcatis usque ad collem de Celata, et a montibus Aquilaris usque in mare fere per vinctus milium, sic quod hos terminos |⁶ vel eorum aliquod non excedam propriis pedibus vel alienis aut aliquo ingenio quousque tibi vel tuis solvero totum debitum supra dictum. Et dono tibi fideiussores Jacobum |⁷ de Ses Meestres, Ferrarium Paleti, Guillelmum de Castlania, Bernardum Borrelli et Petrum de Serra, baiulum meum, omnes de parrochia Sancti Petri de Terracia, qui, |⁸ me presente vel absente, tibi et tuis teneantur de omnibus supra dictis. Nos itaque omnes predicti, tam principalis quam fideiussores, promittimus tibi, dicto creditori, et tuis et cui ve-|⁹ lis predicta attendere et complere, obligantes tibi et tuis et cui velis, quisque nostrum insolidum, propter hec nos et omnia bona nostra mobilia et immobilia in quibus melius acci-|¹⁰ pere volueritis sine vestro dampno. Ne vero aliquis nostrum pro aliquo valeat in hoc excusari vel differri, renunciamus nove

constitucioni et beneficio dividende |¹¹ accionis et privilegio domini regis et domini infantis Petri, filii eius, et foro ac privilegio nostro ac omni alii iuri, rationi et consuetudini contra hec repugnantibus, |¹² et specialiter nos, fideiussores, epistole divi Adriani et legi dicenti quod prius conveniatur principalis quam fideiussor. Ad maiorem vero securitatem ego, dictus Bernardonus |¹³ de Scintillis, iuro in anima mea per Deum, tactis corporaliter a me sacrosantis IIIor evangeliis, predicta attendere et complere et quod inde non alongem me nec sustineam alon- |¹⁴ gari nisi in quantum sit de tua vel tuorum propria voluntate.

Actum est hoc III° kalendas iunii, anno Domini millesimo CC^o LXX° quinto. S+num Bernardoni de Scintillis. |¹⁵ S+num Jacobi de Ses Meestres. S+num Ferrarii Paleti. S+num Guillermi de Castlania. S+num Bernardi Borrelli. S+num Petri de Serra, nos |¹⁶ omnes predicti qui hec laudamus et firmamus. Et iuro ego, dictus Bernardonus de Scintillis.

Testes huius rei sunt: Bernardus de Bayona et Bertrandus |¹⁷ de Villagranada. |¹⁸

S+num Bertrandi, acoliti, notarii publici Terracie, in cuius posse et manu Jacobus Magistri, Ferrarius Paleti, Guillelmus de Castlania, |¹⁹ Bernardus Borrelli et Petrus de Serra, fideiussores predicti, fir[m]averunt hanc cartam XII kalendas iulii, anno prefixo, presentibus |²⁰ testibus Philipo de Amigdala, Guillermo Lliura, Guillermo de Sancto Petro et Bernardo Cardona. |²¹

Sig+num Mathei Lupeti, notarii publici Barchinone, qui hec scribi fecit et clausit die et anno prefixis.

5

1277 febrer 16

Bernat de Centelles i el seu fill Gilabert, procurador del vescomte Gastó de Bearn, prometen a Ponç d'Urg, Guillem Pere, Arnau Ponç i Gerard Jordà, marmessors del sagristà de Girona Guillem de Montgrí, que li pagaran anualment 1.000 sous barcelonesos fins que no se satisfaci totalment el deute que Gastó de Bearn tenia amb Guillem de Montgrí i que té ara amb la seva marmessoria.

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Esponellà, 5. Original. 273 × 148 mm. Al *verso*: «1276; S. Paul de Mar; Le vicomte de Bearn promet payer la dette», en llapis. Bon estat de conservació.

Sit omnibus notum quod nos, Bernardus de Scintilliis et Guilbertus de Scintilliis, filius eius, procurator domini Gastonis, Dei gratia vicecomitis Biarnensis in Catalonia, promittimus |² vobis, Poncio de Urgio, Guillermo Petri, Arnaldo Poncii et Geraldo Jordani et cuilibet vestrum insolidum, manumissoribus domini Guillermi de Montegrino, condam, gerundensis sacriste, |³ quod solvamus vobis ad tabulam Berengarii Durandi, camporis Gerunde, mille solidos monete Barchinone de terno annuatim in festo Purificationis Beate Marie ratione de- |⁴ bitorum quod dictus dominus Gasto debebat domino Guillermo de Montegrino, sacriste predicto, et adhuc vobis pro eo debet ratione manumissorie predictae, quos mille solidos vobis et cuilibet |⁵ vestrum solvere promittimus annuatim in dicta tabula et in dicto termino, tantum ac tamdiu donec de omnibus debitis predictis cum expensis, quas inde vos facere contigerit ratione dictorum |⁶ debitorum, sit vobis plenarie satisfactum. Et nisi fecerimus, in sequenti die pus¹ qualibet terminorum pro qualibet solutione vobis vacanda, ingrediemur Gerundam et ibi tenebimus vobis |⁷ hostagium, sicut consuetum, et ibi tenendi et hoc tamdiu donec et qualibet solutione vobis vacanda sit vobis plenarie satisfac-

tum. Et non obstante dicto hostagio, possitis nobis |⁸ exigere dictas solutiones et nos compellere et distringere ad faciendas vobis easdem. Et si in aliquo predictorum in nobis deffeceritis et propterea ea dampnum aliquod vel gravamen inde passi fueri-|⁹ tis sive aliquas expensas vel missiones feceritis, totum vobis restituere promittimus et emendare ad vestram voluntatem, de quibus omnibus vobis credatur simpliciter verbo tantum sine testibus et iuramento, |¹⁰ obligantes vobis ad hec aut \te/, dicte manumissorie, specialiter omnia bona dicti domini Gastonis ubique sint, presentia et futura, et omnia alia bona nostra ubique, presentia et futura. Et non obstante |¹¹ predicta obligatione speciali, possitis dominum Gastonem et nos et fideiussores et debitores compellere ad solutionem dictorum debitorum vobis faciendam ad vestram voluntatem et |¹² super hiis renuntiamus, uterque nostrum pro toto, renuntiantes beneficio dividende actionis, et iuramus per Deum et eius sancta IIIor euangelia corporaliter acta omnia predicta vobis aten-|¹³ dere et complere.

Actum est hoc XIII° kalendas marcii, anno Domini M^o CC^o LXX° sexto.

S+num Bernardi de Scintilliis. S+num Guilaberti de Scintilliis, predictorum, qui hec concedimus et iuramus. |¹⁴

Testes huius rei sunt: Bernardus de Fornellis, iurisperitus, Bernardus Barrati et Bartholomeus de Avellaneta, clericus de Fornellis. |¹⁵

Sig+num Guillermi Fuyani, qui hoc scripsit mandato Petri de Toyano, publici Gerunde notarii, de notis acceptis in posse Petri de Catiano, olim Gerunde notarii. |¹⁶

Ego + Michael de Ulmo, tenens locum Petri de Taylano, publici Gerunde notarii, subscripto.

1. *Per plus.*

6

1282 desembre 16

Bernat de Centelles cedeix a la seva muller Sança tots els emoluments i drets que posseeix al castell i terme de Sentfores i a la parròquia de Sant Marcel de Saderra com a compensació per haver consentit la venda realitzada pel seu fill Bernardó del castell d'Olorda, amb tota la fortalesa, masos, honors i altres drets, a Arnau Bastida, habitant de Barcelona, tenint en consideració que Sança hi tenia dret d'usdefruit durant tota la seva vida. Queden excloses de la cessió les rendes que Bernat de Centelles té obligades a favor de Ramon de Cabrera pel dot i aixovar de la seva filla Alamanda.

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Esponellà, 6. Original. 413 × 221 mm. Al *verso*: «Bernardus de Cintillis cum hoc instrumento assignavit Saurine [sic], uxori sue, iura vincta super castro de Salfores, diocesis vincensis»; «Terrassa. N° 3. C. 2». L'estat general del pergami és bo, tot i que hi ha alguns fragments on el text ha quedat esborrat.

Sit omnibus manifestum quod nos, Bernardus de Scintillis, confitemur et recognoscimus vobis, domine Sancie, uxori nostre, quod vos, ad instanciam et ad preces nostras, firmavistis et laudavistis ac etiam iuravistis venditionem quam Bernardonus de Scintillis, filius noster, fecit per franchum |² alodium Arnaldo de Bastida, habitatori Barchinone, de castro sive domo vocata de Olorda cum fortitudine ipsius castri sive domus et de omnibus mansis, honoribus et pertinentiis suis et de universis militibus et feudis et aliis iuribus pertinentibus ad dictum

castrum sive domum, sicut me-³ lius et plenius in instrumento de dicta venditione facto auctoritate notarii infra scripti continetur, quequidem omnia sunt in episcopatu Barchinone, in quibus omnibus et singulis supra dictis vos habebatis usumfructum sive violarium, quia omnia predicta universa et singula vos ⁴ debebatis tenere et possidere in vita vestra tantum. Et ideo, in recompensatione omnium predictorum et singulorum, nos de presenti damus, assignamus et concedimus vobis in tota vita vestra tantum omnes honores et possessiones et universa omnia alia et singula iura que habemus et ⁵ possidemus et habere et possidere debemus in toto castro nostro et termino eiusdem de Salfores et in parrochia Sancti Marcelli de Sadera, vicensis diocesis, et universa omnia alia bona nostra que modo habemus et decetero habebimus vel habituri sumus ubicumque quousque ⁶ de predicto usufructu sive violario superius nominato sit vobis et vestris plenarie et integre satisfactum, salva obligatione quam nos fecimus nobili Raimundo de Capraria pro dote et exovario domine Alamande, filie nostre, de redditibus et exitibus et proventibus ⁷ dicti castri nostri de Salfores et de quibusdam aliis bonis nostris, prout in instrumentis inde confectis continetur. Quequidem omnia supra dicta et singula promittimus vobis per nos et omnes heredes et successores nostros facere, tenere, habere et possidere in pace contra omnes ⁸ personas in tota vita vestra tantum. Nos enim obligamus vobis propter hec omnia bona nostra, mobilia et immobilia, tam habita quam habenda. Et ad maiorem securitatem, iuramus vobis per Deum et eius sancta quatuor evangelia manibus corporaliter tacta predicta, ut superius dicta ⁹ sunt, tenere et observare et non in aliquo contravenire aliquo iure, causa vel ratione. Veruntamen si nos, Bernardus de Scintillis, restituerimus vobis predictum usumfructum sive violarium de predicto castro sive domo de Olorda et de aliis supra contentis, predictas obligationes quas ¹⁰ vobis facimus sint nobis et nostris penitus absolute et, perinde, habeantur pro non factis et sint casse penitus et inanes. Et nos, Guilbertus de Scintillis, filius dicti Bernardi de Scintillis et dicte domine Sancce, uxoris eius, laudamus, approbamus et confirmamus vobis, dicte domine Sancce, ¹¹ matri nostre, omnia supra dicta et singula, ut superius continentur, promittentes vobis bona fide nunquam contra predicta venire occulte vel manifeste aliquo iure, causa vel ratione. Nos enim, certiorati de iure vestro, renunciamus quantum ad hec ex certa sciencia omni iuri nobis ¹² competenti et competere debenti in predictis omnibus ex quibuscumque causis, iuribus sive rationibus. Et ad maiorem securitatem, promittimus et iuramus vobis per Deum et eius sancta IIIIor evangelia manibus nostris corporaliter tacta quod nunquam contra predicta vel aliqua de predictis veniemus ¹³ per nos vel per interpositam personam aliquo iure, causa vel ratione.

Actum est hoc septimodecimo kalendas ianuarii, anno Domini millesimo ducesimo octogesimo secundo. S+num Guilaberti de Scintillis, predicti, qui hec laudamus, firmamus et iuramus.¹⁴

Sig+num Bernardi de Scintillis , qui hec laudamus, firmamus et iuramus.¹⁵

Testes huius rei sunt: Gerardus Coqui, iurisperitus vicensis, et Guillelmus de Pulcroloco, miles.¹⁶

Sig+num Petri Marci, notarii publici Barchinone, qui hec scribi fecit et clausit, cum literis rasis et emendatis in linea quinta ubi dicitur «ubicumque», die et anno quo supra.

1290 desembre 9

Guillem, prior, i la comunitat del monestir cartoixà de Sant Pol del Maresme confirmen la propietat del mas Doís de Sant Pere d'Arenys amb totes les seves possessions i

drets a Bartomeu de Doís i a la seva muller Astruga. El domini alodial correspon al monestir, al qual han de satisfer un cens anual de 16 diners barcelonesos, dues mesures velles de civada, dues mesures velles de blat, un parell d'ous, un formatge i les servituds de tasca i braçatge. Són, a més, com a tinents del mas, homes propis del monestir.

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Esponellà, 7. Trasl·lat, 310 × 106 mm. Al *verso*: «carta de manso de Bartholomeo de Doys et possessionibus eius ad censsum XVI denarii in Nativitati et aliorum censuum»; «St. Martí de Arenys R»; «S. Paul de Mar 1290» (la darrera anotació, en l·lapis). Bon estat de conservació.

Hoc est translatum. Sit notum cunctis quod nos, frater Guillelmus, prior Sancti Pauli de Maritima, ordinis cartusiensis, per nos et successores nostros presentes et futuros, de consensu et voluntate ² nostri conventus, laudamus et confirmamus tibi, Bartholomeo de Doys, parrochie Sancti Martini d'Arenys, et uxori tue, Astrugue, et vestris et quibus volueritis in perpetuum totum vestrum mansum in quo ³ habitatis, qui est in dicta parrochia, apud dictum locum de Doys. Predictum autem mansum totum integrum vobis et vestris et quibus volueritis in perpetuum laudamus et confirmamus cum omnibus iuris, honoribus, tenedonibus ⁴ et possessionibus et cum omnibus arboribus et plantis diversorum generum que ibi sunt et erunt, simul cum omnibus melioramentis ibi factis et faciendis et cum exitibus et ingressibus suis ac cum omnibus ⁵ suis proprietatibus et integritatibus et cum omnibus in se habentibus predicto manso pertinentibus aut aliquo modo pertinere debentibus. Hoc tamen facimus, salvo iure nostro et dominio et dicti monasterii in omnibus, cui ⁶ vos et vestri facietis semper de censu annuatim in festo Natali Domini pro toto dicto manso XVI denarios Barchinone monete de terno pro una perna ratione vestre quintane, item duas mensuras cibarie ⁷ ad mensuram veterem, item II mensuras tritici ad eandem dictam mensuram. Et est verum quod de predicto censu Petrus de Palacio, condam, solebat habere et recipere quatuor partes, nos ⁸ vero V partes, quam siquidem partem et totum ius dicti Petri de Palacio nos ab ipso emimus. Item dabitis dicto monasterio bene et fideliter tascham et braciaticum de omnibus expletis ⁹ que in dictis honoribus Deus dederit, tam de illis quos videlicet emimus a predicto Petro de Palacio, quam de illis quos iam tenebatis pro predicto monasterio. Item similiter facietis ¹⁰ semper de censu dicto monasterio annuatim in festo Pasche unum par ovorum et in festo Sancti Petri iunii baiulo unum caseum qui valeat unum denarium dicte monete vel dena- ¹¹ riatam ovorum. Nullum vero alium censum nec agrarium pro dicto manso nobis nec dicto monasterio unquam vos nec vestri facere teneamini, nisi tantum quod superius dictum et expressum est. ¹² Set vos et vestri, predictum mansum tenentes, eritis semper homines nostri proprii et solidi et dicti monasterii ad servicium nostrum et fidelitatem in omnibus, promitendo vero vobis et vestris ¹³ dictum \mansum/ semper facere, tenere, habere, possidere, expletare in pace et quiete et esse ibi et inde guarentes et deffendentes contra cunctam viventem personam, sicut eis melius ac ¹⁴ plenius dici potest vel intelligi ad vestrum bonum intellectum et commodum et ad omnem vestram vestrorumque voluntatem ibi et inde perpetuo faciendam.

Actum est ¹⁵ hoc V idus decembris, anno Domini M^o CC^o XC^o.

Testes autem huius rei sunt: Raimundus Ostoltus et Guillelmus de Columbario.¹⁶

Sig+num Guillermi, prioris predicti, qui predicta laudo et firmo. Sig+num Humberti, monachi. Sig+num fratris Guillermi de Portu, procuratoris.¹⁷

Sig+num Guillermi Alemarii, presbiteri et publici notarii termini castri de Montepalacio, qui hoc scripsit die et anno quo supra.

1295 setembre 9

Els cònjuges Guillem Robert i Guillerma, del terme del castell d'Eramprunyà, reconeixen que Gerard de Vilar, batlle dels castells de Sitges i Campdàsens per Bernat de Centelles, ha alliberat llur fill del castell d'Eramprunyà sota la condició que en un termini de vuit dies després de ser-ne requerits, el retornaran o bé pagaran 100 morabatins d'or alfonsins. Aporten com a fermances Pere Robert, Pere Xifré, Bonanat Robert, germà de Guillem Robert, i Bernat Jordà, germà de Guillerma.

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Esponellà, 8. Original. 365 × 196 mm. Al verso: «instrumentum promissionis de tornando aliquem hominem sub pena certo termino»; «Terrassa. N° 3. C. 9». Bon estat de conservació.

Sit omnibus notum quod ego, Guillelmus Roberti, de termino castris de Araprunyà, et ego, Guillerma, uxor dicti Guillelmi Roberti, uterque nostrum insolidum et pro toto, confitemur et recognoscimus vobis, Geraldo de Vilario, baiulo domini Bernardi de Cintillis in castris de ² Cigiis et de Campdàsens, vos dedisse nobis ad manulevandum Bonanatum Roberti, filium nostrum, quem captum detinebatis apud castrum predictum de Araprunyà, quemquidem Bonanatum dedistis nobis ad manulevandum in hunc modum et sub tali conditione: quod infra ³ spatium octo dierum postquam a vobis vel domino Bernardo de Cintillis vel alio eius nomine requisiti fuerimus, teneamur reducere dictum Bonanatum in posse vestro vel centum morabatinos alfonsinos auri fini et ponderis recti. Unde nos, predicti Guillelmus Roberti et Guillerma, coniuges, ⁴ promittimus vobis, Geraldo de Vilario, baiulo predicto, uterque nostrum insolidum et pro toto per firmam et legitimam stipulationem, quod infra spacium predictum octo dierum ex quo a vobis vel dicto domino Bernardo de Cintillis vel alio eius nomine requisiti fuerimus, tornabimus in posse vestro ⁵ vel dicti domini Bernardi de Cintillis dictum Bonanatum, filium nostrum, vel dictos centum morabatinos. Et pro hiis complendis obligamus vobis et dicto domino Bernardo de Cintillis, licet absenti, et scriptori infra scripto a nobis eius nomine legitime stipulanti, omnia bona nostra, habita et ⁶ habenda, uterque nostrum insolidum et pro toto. Et ne alter nostrum pro altero, in hiis que superius dicta sunt, excusari valeat vel differri nove constitutioni et beneficio dividende actionis ac omni cuilibet iuri, legi et consuetudini penitus renuntiamus. Et insuper iuramus per Deum ⁷ et eius sancta IIIor euangelia predicta omnia attendere et complere et inde nos non elongare, nisi quantum de vestra vel vestrorum fuerit voluntate. Et specialiter ego, dicta Guillerma, renuncio ex certa scientia quantum ad hec, sub virtute prestiti sacramenti cerciorata a scriptore ⁸ infra scripto, de iure meo, doti et sponsalicio meo et iuri ypothecarum mearum et auxilio velleyani. Et ad maiorem firmitatem, damus vobis fideiussores Petrum Roberti de ça Ciga et Petrum Xifré et Bonanatum Roberti, fratrem mei, dicti Guillelmi Roberti, et Bernardum ⁹ Jordani, fratrem mei, dicte Guillerme, de parrochia ecclesie Sancte Teclae de Cigiis, qui predicta omnia, nobiscum et sine nobis, vobis et dicto Bernardo de Cintillis teneamur in omnibus adimplere. Nos igitur, Petrus Roberti et Petrus Xifré, Bonanatus Roberti et Bernardus Jordà, ¹⁰ suscipientes in nos hanc fideiussionem, promittimus vobis, Geraldo de Vilario, baiulo predicto, et dicto domino Bernardo de Cintillis et scriptorio¹ infra scripto

1. Per scriptori.

eius nomine stipulanti, sub obligatione bonorum meorum, quod cum dictis Guillermo Roberti et Guillerma et [|]¹¹ sine ipsis atenderimus et complebimus vobis et dicto domino Bernardo de Cintillis omnia et singula supra dicta, renunciantes quantum ad hec beneficio dividende accionis et epistole divi Adriani et legi dicenti quod prius conveniatur principalis quam fideiussor. [|]¹² Et insuper iuramus per Deum et eius sancta IIIlor euvangelia predicta omnia atendere et complere et in nullo contravenire iure aliquo causa vel ratione.

Actum est hoc quinto idus septembris, anno Domini millesimo CC^o nonagesimo quinto.[|]¹³

S+num Guillermi Roberti. S+num Guillerme, eius uxoris. S+Petri Robert. S+num Petri Xiffré. S+num Bonanati Roberti. S+num Bernardi Jordani, predictorum, qui hec concedimus et firmamus atque iuramus. [|]¹⁴

Testes huius rey sunt: Guillermus de Pax, miles, et Bernardus Marini. [|]¹⁵

Sig+num Geraldí de Celario, rectoris ecclesie Sancte Marie des Jafer, qui hec scribi fecit et clausit, cum literis, rasis et esmandatis in tertia linea, ubi [|]¹⁶ dicitur «unde»; et in quarta linea, ubi dicitur «domino»; et in quinta, ubi dicitur «scriptori», die et anno quo supra.

9

1305 juny 1

Gerard de Marina i Pere Figuera, drapers de Barcelona, reconeixen que Bernat de Centelles, senyor del castell de Terrassa, els ha pagat els deutes que hi tenia contrets per la compra de roba i altres raons: 200 lliures a Gerard de Marina i 100 a Pere Figuera. Aquest reconeixement no afecta la venda que Bernat de Centelles va fer de les rendes de l'any present del castell d'Eramprunyà a favor de Pere Figuera.

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Esponellà, 9. Original. 243 × 124 mm. Al verso: «instrumentum apoche»; «Terrassa. N° 3. C. 6». Bon estat de conservació.

Sit omnibus notum quod nos, Geraldus de Marina et Petrus Figera, draperii Barchinone, confitemur et recognoscimus vobis, nobili Bernardo de Scintillis, domino castri [|]² Terracie, quod satisfacistis nobis bene et plenarie ad nostram voluntatem, videlicet michi, dicto Geraldo, super duscentis libris quas michi debebatis pro precio pannorum [|]³ et alia ratione cum publicis instrumentis et sine cartis, et michi, dicto Petro, super centum libris quas michi debebatis pro precio pannorum et alia ratione cum publicis instrumentis [|]⁴ et sine instrumentis, in quibusquidem peccunie quantitibus venerabilis et religiosus vir frater Bonanatus, abbas, et conventus cenobii Sanctarum Crucum se nobis utrique [|]⁵ in sua quantitate pro vobis et nomine et mandato vestro constiterunt principales debitores et peccatores, ut in instrumentis inde confectis continetur. Et preterea satisfacistis nobis bene [|]⁶ et plenarie ad nostram voluntatem super omnibus aliis debitis que nobis vel alteri nostrum debueritis usque in presentem diem quacumque ratione. Et sic quia de predictis omnibus [|]⁷ et singulis debitis a vobis bene peccati sumus, renunciamus excepcioni non numerate et non recepte peccunie et facimus vobis et vestris, de predictis omnibus et singulis [|]⁸ debitis que nobis vel alteri nostrum debueritis usque nunc, bonum et proprium finem et pactum de non petendo, sicut melius dici vel intelligi potest ad vestrum vestrorumque [|]⁹ salvamentum et bonum intellectum. Et reddimus vobis dicta debitoria instrumenta, volentes quod dicta

instrumenta debitoria et quecumque alia usque in presentem diem confecta in quibus^{|10} fueritis nobis vel alteri nostrum modo aliquo obligatus, si decetero apparuerint, sint cassa et irrita et absque nullo valore, salva tamen michi, dicto Petro Figera, vendicione a vobis^{|11} michi facta de redditibus castri de Arapruniano pro presenti anno.

Actum est hoc pridie kalendas iunii, anno Domini M^o CCC^o quinto.

S+num Geraldí de Marina.^{|12} S+num Petri Figera, predictorum, qui hec firmamus.

Testes huius rei sunt: Simon de Cerdaniola et Guillelmus de Bigues.^{|13}

Sig+num Nicholai de Samares, notarii publici Barchinone, qui hec scribi fecit et clausit die et anno quo supra.

10

1307 maig 29

Berenguer de Figueres, de Terrassa, fill de Guillem de Figueres i Elisenda, renuncia a tota la part que li pugués correspondre de l'herència familiar un cop que Romia de Figueres, germana de Berenguer, el seu marit Bernat i llur filla Elisenda li han pagat 120 sous barcelonesos.

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Espanellà, 10. Original. 225 × 188 mm. El pergami està força tacat, però aquest fet no impedeix la lectura completa del text.

Sit omnibus notum quod ego, Berengarius de Figeriis, filius Guillelmi de Figeriis, quondam, et Elissendis, uxoris eius, viventis, de parrochia Sancti Petri de Terracia, confiteor^{|2} et recognosco vobis, Romie, sorori mee, et Bernardo de Figeriis, marito eius, et Elissendi, filie eorum, et vestris quod super tota parte hereditate et legitima mea paterna^{|3} et materna et suplemento eiusdem et super toto alio iure michi competenti in manso vestro et bonis vestris et que fuerunt dictorum parentum meorum ex causis predictis,^{|4} solvistis et satisfecistis michi bene et plenarie ad voluntatem meam, sic quod dedistis et solvistis michi ex causis predictis centum viginti solidos Barchinone de terno,^{|5} super quibus renuntio excepcioni non numerate peccunie et satisfecionis non habite et non recepte et doli. Unde gratis et ex certa scientia per me et omnes meos pre-^{|6} sentes et futuros absolve, diffinio et remito et etiam dono et ex causa donacionis cedo vobis et vestris perpetuo totum aliud ius, siquid plus forte ultra dictos^{|7} centum viginti solidos, michi competit aut debet seu potest competere in manso vestro et bonis vestris et que fuerunt dictorum parentum meorum ratione dicte heredi-^{|8} tatis et legitime mee paterne et materne et suplementi eiusdem. Hanc autem absolucionem, diffinicionem et remissionem ac insuper bonum et perpetuum^{|9} finem et pactum de non petendo facio vobis et vestris perpetuo de predictis omnibus et singulis pure, libere, absolute et sine omni retencione, sicut melius dici^{|10} et intelligi potest ad vestrum vestrorumque salvamentum et bonum intellectum, sic quod numquam vos vel vestri possitis a me vel meis pro predictis seu aliquo^{|11} predictorum requiri, demandari seu in causam trahi sive in aliquo conveniri. Ego enim impono michi et meis super predictis omnibus et singulis ex certa scientia^{|12} silencium sempiternum. Et ego promitens vobis et vestris quod numquam contra predicta seu aliquam de predictis veniamus, renuncians quantum ad hec specialiter^{|13} et ex certa scientia legi qua dicitur ad supplementum legitime, et legi dicenti quod prius conveniatur pactum de futura successione non valere, et omni^{|14} alii iuri, rationi et consuetudini contra hec repugnantibus. Et ad maiorem cautelam iuro per

Deum et eius sancta IIIor evangelia manibus meis corpo-^{|15} raliter tacta quod numquam contra predicta seu aliqua de predictis veniam aut aliquam personam venire faciat aliquo iuro, causa vel ratione.

Actum est hoc ^{|16} IIII° kalendas iunii, anno Domini M^o CCC^o septimo.

S+num Berengerii de Figeriis, predicti, qui hec laudo et firmo. ^{|17}

Testes huius rey sunt: Guillermus de Montefayno, Raymundus Ruvira, civis Barchinone, et Guillermus de Artigiis. ^{|18}

Sig+num Petri Folcherii, notarii publici Terracie, pro Petro de Letone, notario eiusdem loci, ex auctoritate prioris monasterii Terracie, qui hec scripsit ^{|19} et clausit die et anno prefixis.

11

1312 agost 10

Bernat de Centelles, senyor de Sitges, ha rebut del seu gendre, Guillem de Calders, i la seva filla Blanca, 1.000 sous barcelonesos en compliment de la sentència dictada per Bernat de Centelles, senyor de Centelles, Bertran de Seva, jurisperit de Barcelona, i Jaume Ricolf, jurisperit de Manresa, que ha condemnat Blanca a pagar aquesta quantitat al seu pare, Bernat de Centelles. Aquests diners s'han pagat, per voluntat de Bernat de Centelles, al cavaller Guillem de Biure.

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Esponellà, 11. Original. 325 × 268 mm. *Verso*: «Instrumentum apoche»; «1312; reçu de 1.000 sols» (aquesta darrera anotació en l'apís). Bon estat de conservació.

Sit omnibus notum quod nos, Bernardus de Scintillis, dominus de Cigiis, confitemur et recognoscimus vobis, honorabili Guillermo de Calders, genero nostro, pre-^{|2} senti, et vobis, Blanche, uxori eius filieque nostre, licet absenti, quod solvistis nobis de presenti mille solidos monete Barchinone de terno quos vos, dicta Blanca, ^{|3} nobis tenebamini dare et solvere iuxta sententiam arbitralem latam inter nos et vos per nobilem Bernardum de Scintillis, dominum de Scintillis, ^{|4} Bertrandum de Seva, iurisperitum Barchinone, et Jacobum Ricolfi, iurisperitum Minorise, super conte<n>tionibus quibusdam que erant inter nos et vos, in ^{|5} quibus mille solidis per vos nobis dandis, fuistis condemnata per sententiam supra dictam ultra quasdam alias quantitates ibi contentas. Quos ^{|6} mille solidos solvistis nobis in hunc modum: scilicet quod de ipsis solvistis nobis vos, dictus Guillermus de Calders, numerando manualiter ^{|7} sexcentos solidos quos pro nobis numeravit et recepit Guillermus de Biure, miles, et quadringentos solidos in tabula Simonis de Segriano, ^{|8} campsoris Barchinone, quam tenet Berengarius de Aguilar, ubi eos fecistis nobis dici et pro nobis dicto Guillermo de Biure. Unde ^{|9} renunciando excepcioni non numerate peccunie et non recepte et doli, facimus vobis, dicto Guillermo de Calders, presenti, et vobis, dicte Blanche, ^{|10} licet absenti, et notario infra scripto tanquam publice persone a nobis legitime stipulanti et recipienti nomine vestro, de predictis mille solidis bonum ^{|11} et perpetuum finem et pactum de non petendo, sicut melius dici potest et intelligi ad vestrum vestrorumque salvamentum et bonum intellec-^{|12} tum.

Actum est hoc quarto idus augusti, anno Domini millesimo CCC^o duodecimo.

S+num Bernardi de Scintillis, domini de ^{|13} Cigiis predicti, qui hec concedimus et firmamus. ^{|14}

Testes huius rei sunt: Guillelmus Raimundi de Calders, Guillelmus de Biure, miles, Jacobus Ricolf, Bonanatus Barutini et plures alii.¹⁵

Sig+num Berengarii de Vallesicca, notarii publici Barchinone, qui hec scribi fecit et clausit die et anno prefixis.

12

1318 març 5

Arnau Folquet, sastre de Barcelona, renuncia a favor de Bernat Sabater, mercader de Barcelona, a un conjunt de delmes i drets sobre diversos particulars del terme del castell d'Eramprunyà que va comprar per tres anys, el termini dels quals finalitza la propera festa de la Santa Creu del 1319. Abans, aquests delmes els rebia Bernat Baiona, ja difunt, i ara pertoqueu de dret a Bernat de Centelles, senyor de Sitges, que els ha venut recentment a Bernat Sabater per un període de cinc anys a comptar a partir de la propera festa de la Santa Creu i per un preu de 700 sous amb l'objectiu de saldar un deute que tenia contret amb Arnau Folquet. Per la renúncia d'un any dels esmentats delmes i drets, Arnau Folquet rep de Bernat Sabater 11 lliures i mitja.

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Espanellà, 12. Original. 330 × 253 mm. Al verso: «instrumentum definitionis»; «Terrassa. N° 3. C. 8». Bon estat de conservació.

Sit omnibus manifestum quod ego, Arnaldus Folqueti, sartor civis Barchinone, gratis et ex certa scientia absolvo, diffinio et remito vobis, Bernardo Sabaterii, mercatori civi Barchinone, et vestris totum ² ius quod tam ratione emptionis quam inde feci ad tres annos continuos, quorum ulterius incipiet in proximo venturo festo Sancte Crucis de mense maii, de decimo vocato de Vallibus, panis, sale et ³ vini, carniuum, caseorum, lini et canabi et aliarum rerum, quodquidem decimum Bernardus de Bayona, miles, quondam, consuevit percipere et quod venerabilis Bernardus de Scintillis, dominus castri de Cigiis, ratione ⁴ vel occasione eiusdem iure proprio, ipsius Bernardi, habebat et percipiebat et habere et percipere debebat in parrochia Sancti Michaelis de Arapruniano, item et de toto blado sex quarteriarum et medie ad mensuram ⁵ castri de Arapruniano, quos dictus Bernardus de Bayona, quondam, recipiebat ratione Guayte et quas dictus Bernardus habebat et percipiebat ratione predicta in termino dicti castri, item et de quatuor quarteriis frumenti ⁶ ad mensuram ordi dicti castri, quos dictus Bernardus ratione predicta percipiebat de Muig in termino supra dicto, item et de septem saumatis vindemie quos assimili percipiebat in eodem termino, item et de ⁷ uno pari gallinarum censualium quosquidam vocatus Norget de Sanctoclemente et de una perna carniuum salसारum quosquidam vocatus Colomer prestant et prestare tenentur singulis annis, prout me-⁸ lius antiquitus dictus Bernardus de Bayona, quondam, percipiebat, et dictus Bernardus de Scintillis iure suo recipit, super quoquidem tempore unius anni quo ego debebam percipere supra dicta vos et dictus ⁹ Bernardus de Scintillis mecum composuistis. Quequidem omnia et singula supra dicta vos emistis a dicto Bernardo de Scintillis per quinque annos a die predicta mensis maii proxime futuri in antea con-¹⁰ tinuo numerandos, prout de ipsa emptione vestra melius et plenius apparet per instrumentum publicum inde factum auctoritate notarii infra scripti pridie kalendas marcii, anno subscripto, pro ratione vel occasione ¹¹ aliquarum quantitatum peccunie quos michi debuerit seu obligatus fuerit dictus Bernardus de Scintillis que-

cumque ratione pro aliis etiam quibuscumque iuribus et rationibus sive causis. Hanc autem absolutionem, diffinitionem |¹² et remissionem facio vobis et vestris, sicut melius dici et intelligi potest ad vestrum vestrorumque salvamentum et bonum intellectum. Et ex causa predicta cedo vobis et vestris omnes actiones et omnia iura que |¹³ michi competunt et competere possunt et debent aliquo modo in predictis et contra quascumque personas et res ratione eorum. Quibus actionibus et iuribus supra dictis possitis vos et vestri et quos volueritis uti |¹⁴ agere et experiri, defendere, excipere et reputare et omnia alia facere in iudicio et extra iudicium quicumque ego possem, constituendo vos in hiis dominum et procuratorem ut in rem vestram propriam, |¹⁵ promitens vobis quod, rationibus predictis vel aliis quibuscumque, nunquam faciemus seu movebimus ego vel mei vobis vel vestris aliquam petitionem vel demandam in iudicio vel extra iudicium. Ego |¹⁶ enim, super omnibus petitionibus et demandis quas ego vel mei possemus contra vos vel vestros facere, proponere vel movere, tam rationibus predictis quam aliis quibuscumque, michi et meis perpetuum sci- |¹⁷ lentium impono et vobis et vestris facio de omnibus ipsis petitionibus et demandis bonum et perpetuum finem et pactum de non petendo. Pro huiusmodi autem absolutione et diffinitione de- |¹⁸ distis et solvistis michi vos, dictus Bernardus Sabaterii, de voluntate et mandato dicti Bernardi de Scintillis, presentis, et de illis septingentis solidis precium emptionis vestre predictae, undecim libras et |¹⁹ mediam monete Barchinone de terno. Et ideo renuncio exceptioni non numerate et non solute peccunie et doli, et promito vobis quod contra predicta non faciam vel veniam aliquae ratione. Et tra- |²⁰ do vobis instrumentum dicte mee emptionis integrum et sincerum.

Actum est hoc quinto mensis marcii anno Domini millesimo CCC^o octavodecimo.

S+num Arnaldi Folqueti, predicti, qui |²¹ hec laudo et firmo. |²²

Testes huius rei sunt: dictus Bernardus de Scintillis, Raymundus de Hostalrico, miles, Petrus Marini et Bernardus Olofredi. |²³

Sig+num Berengarii de Lirana, notarii publici Barchinone, qui hec scripsit et clausit, cum litteris, rasis et emendatis in linea XVIII, ubi dicitur «vos dictus Bernardus Sabaterii de».

13

1318 maig 2

Bernat de Centelles, senyor del castell de Sitges, constitueix en procurador Bernat de Cabrera perquè comparegui i intervingui en nom seu a la propera Cort General de Catalunya a celebrar a Tortosa i perquè supliqui a Jaume II que fermi el document en què va vendre el castell de Campdàsens a Pere de Sexà.

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Esponellà, 13. Original. 327 × 164 mm. Al *verso*: «instrumentum procuracionis»; «Terrassa. N° 3. C. 3». Bon estat de conservació.

Sit omnibus manifestum quod nos, Bernardus de Scintillis, dominus castri de Cigiis, constituimus et ordinamus vos, nobilem Bernardum de Capraria, licet absentem, tanquam presentem, procuratorem nostrum certum et spe- |² ciale ad comparandum pro nobis et nomine nostro coram illustrissimo ac magnifico domino domino Jacobo, Dei gracia rege Aragonum, et ad presentandum vos nomine nostro coram venerabili Curia Generali, quam dictus |³ dominus rex mandavit celebrare nunc cathalanis Dertuse, et ad consciendum pro nobis et nomine nostro capitulis et ordinationibus que in ipsa curia fient et ordinabuntur, et ad dissociendum si vobis vide- |⁴ atur, et ad approbandum et reprobandum ac contradi-

cendum et ad iurandum in animam nostram, et ad faciendum omnia alia quecumque sint necessaria et opportuna, et ad supplicandum eidem domino re-|⁵ gi ut firmet instrumentum venditionis quam fecimus Petro de Sexano de castro de Campoasinarum, prout in ipso instrumento dicte venditionis continetur. Et ad faciendum super predictis |⁶ quecumque pacta et quascumque obligationes de quibus vobis videatur, et ad protestandum et requirendum, et protestationibus et requisitionibus respondendum, et ad faciendum inde fieri publica |⁷ instrumenta, et id omnia alia faciendum super predictis et quolibet predictorum quocumque ego possem si personaliter interessem. Promittentes vobis et vobis, notario infra scripto, pro personis |⁸ quarum intersit legitime stipulanti, sub ypotheca bonorum nostrorum nos semper habere ratum et firmum quicquid per vos, dictum nobilem, super predictis et quolibet predictorum actum, gestum seu procuratum |⁹ fuerit et nullo tempore revocare.

Actum est hoc sexto nonas madii, anno Domini millesimo trecentessimo octavodecimo.

S+num Bernardi de Scintillis, predicti, qui hec firmamus.|¹⁰

Testes huius rey sunt: Raymundus de Hostalrico, miles, et Bartholomeus de Vilalta, notarius Barchinone.|¹¹

Sig+num Berengarii de Vilalta, notarii publici Barchinone, qui hec scripsit et clausit.

14

1318 setembre 19

Bernat de Centelles, senyor de Sitges, reconeix que Pere Gibert, Pere March, Llorenç Jorba, Bertran Vedell, Pere Gassó, Bonanat Robert, Pere Robert, Arnau Plana, Berenguer Plana, Guillem Amat, Bernat Carbonell, Pere Carbonell, Ferrer Massaguer, Guillem Brunet, Pere Brunet, Pere Ferrer, Pere Robert de sa Cia, Bonanat Goday, Arnau Samar i Pere Oller, de Sitges, li han fet un préstec de 4.000 sous barcelonesos que li serviran per saldar parcialment el deute de 5.600 sous barcelonesos que té contret amb Arnau Bernat, ciutadà de Barcelona, i amb altres creditors. Si no tornés el préstec, els creditors podran rebre tots els drets i emoluments que Bernat de Centelles posseeix al castell de Campdàsens a partir de la propera festa de la Santa Creu del 1328, ja que fins aleshores estan cedits al noble Gilabert de Centelles i a l'apotecari barceloní Arnau de Vilar.

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Espionellà, 14. Original. 534 × 437 mm. Al *verso*: «instrumentum debiti»; «Carta de deute d'en Bernat Senteyes de IIII mille sol.»; «Terrassa No 3. Carta 1»; «Centelles». Bon estat de conservació.

Sit omnibus notum quod nos, Bernardus de Scintillis, dominus castri de Cigiis, confirmemur et recognoscimus vobis, Petro Giberti et Petro Marchi, Laurencio Jorba, Bertrando Vedell, Petro Gassoni, Bonanato Roberti, Petro Roberti, Arnaldo Plana, Berengario Plana, Guillermo Amati, |² Bernardo Carbonelli, Petro Carbonelli, Ferrario Messeguerii, Guillermo Bruneti, Petro Bruneti, Petro Ferrarii, Petro Roberti de sa Cya, Bonanato Goday, Arnaldo Samar, Petro Ollarii, de parochia Sancte Tecle de Cigiis, et vestris quod debemus vobis quatuor mille solidos monete Barchinone de |³ terno ex causa mutui quod nobis gratis et bono amore fecistis, de quibus partem solvistis pro nobis et nomine nostro Arnaldo Bernardi, civi Barchinone, insolutum pro rata illorum quinque mille et sexcentorum solidorum monete Barchinone de terno quos nos eidem Arnaldo Bernardi debebamus, scilicet tria |⁴

mille solidorum pro precio cuiusdam equi de pilo bagio obscuro quem ab ipso Arnaldo Bernardi emimus, habuimus et recepimus precio ipsorum trium mille solidorum, et duos mille sexcentos solidos quos nobis gratis et bone amore mutuavit, et de quibus quinque mille sexcentis solidis nos fecimus debi-⁵ torium instrumentum ipsi Arnaldo Bernardi in posse Jacobi de Letenali, notarii publici Barchinone, terciodecimo kalendas aprilis, anno Domini M^o CCC^o septimodecimo, et residuum ipsorum quatuor mille solidorum nobis tradidistis seu aliis creditoribus nostris pro nostris debitis exsolvendis, quibus eramus ⁶ mole usurarum oppressi et terra nostra pignorabatur. Unde renunciando excepcioni non habite et non recepte peccunie et per vos non solute et per nos vobis non debite ex causa predicta et in factum actioni et doli et omni alii iuri, rationi et consuetudini contra hec repugnantibus, convenimus ⁷ et promittimus vobis et vestris quod dictos quatuor mille solidos solvemus vobis vel quibus volueritis ad vestram voluntatem. Item convenimus et promittimus vobis et vestris quod solvemus et restituemus vobis vel quibus volueritis omnes missiones et expensas quas opportuerit vos vel vestros facere vel modo aliquo susti-⁸ nere in petendo et exigendo a nobis vel nostris dictos quatuor mille solidos, simul cum toto dampno et interesse vestro, super quibus dampnis, missionibus et interesse credatur simplici verbo vestri et vestrorum. Item convenimus et promittimus vobis et vestris quod in predictis nullam excepcionem vel excu-⁹ sacionem vel maliciam aliquam dicemus vel opponemus, nec aliquam aliam causam contrariam propter quas possemus vobis vel vestris differre solutionem debiti supra dicti, nec aliqua curia sive iudex admittat nos ad predicta si ea proponeremus, cum ipsis excepcionibus et aliis quibus contra predicta ¹⁰ in aliquo venire possemus penitus renunciamus. Item convenimus et promittimus vobis et vestris bona fide nostra quod super predictis vel aliquo predictorum quod sit vel esse possit in dampnum et preiudicium iuris vestri non impetravimus nec impetrabimus rescriptum vel privilegium aliquod ¹¹ elongamenti, tam a domino rege quam a dominis infantibus eius vel ab aliqua alia persona, et ubi forte impetratum sit vel fuerit ad nostri postulacionem vel alterius vel ex mea liberalitate concedentis, promittimus ex pacto illo privilegio seu gracia elongamenti non uti contra vos vel vestros in ¹² predictis, quoniam nos gratis et ex certa scientia ipsis privilegio et gracia elongamenti et omnibus aliis quibus contra predicta venire possimus penitus renunciamus. Et pro predictis omnibus et singulis complendis et firmiter attendendis vobis et vestris, obligamus et vobis et vestris specialiter credimus seu quasi omnes ¹³ redditus, exitus et proventus et alia iura nostra castri nostri de Campo Asinorum et termini eiusdem, volentes et concedentes vobis et vestris quod, completo tempore per quod nobilis Guilabertus de Scintillis et Arnaldus de Vilario, apothecarius civis Barchinone, debent recipere redditus et alia iura predicta, quod tempus erit ¹⁴ finitum in festo Sancte Crucis mensis madii anni Domini millesimi trecentesimi vicesimi octavi, vos per vos vel quos volueritis petatis, exigatis et recipiatis missionibus nostris omnes redditus, census, agraria, decimam et alia iura nostra universa dicti castri de Campo Asinorum et terminorum eiusdem per tantum temporis ¹⁵ et continue donech vobis vel vestris satisfactum fuerit integriter in dictis quatuor mille solidis, que nobis ad magnam utilitatem nostram mutuastis, et in missionibus et expensis, si quas habueritis facere vel facietis pro ipsis habendis et recuperandis. Et nos convenimus et promittimus vobis et vestris quod, in predictis per nos vobis ¹⁶ specialiter obligatis, nichil tangemus, capiemus vel accipiemus nec tangi, capi vel accipi ab aliqua persona faciemus, conscenciemus vel permitteremus, immo convenimus et promittimus vobis et vestris nos, effecturos et procuraturos cum effectu, quod predictos redditus, census, agraria et alia iura predicta faciemus integriter habere, ¹⁷ levare et colligere in pace contra omnes personas quousque ad integram satisfactionem predictorum quatuor mille solidorum et dictarum

missionum et expensarum. Et ad maiorem vestri cautelam inducimus vos de predictis redditibus, censibus et aliis iuribus predictis dicti castri et terminorum suorum in plenam et vacuum possessionem, in ¹⁸ qua possessione ratione dicte specialis obligacionis vos promittimus facere potiores. Et ex causa ipsius solucionis et pro solucione et satisfactione vobis facienda de predictis redditibus et aliis iuribus predictis in dictis quatuor mille solidis et dictis missionibus et expensis, damus et cedimus vobis et vestris et cui sive ¹⁹ quibus volueritis omnia iura nostra et actiones reales et personales, utiles et directas sive eciam mixtas, ordinarias et extraordinarias, et alias quascumque nobis competentes et competencia et competere debentes et debencia in dictis redditibus et aliis iuribus predictis et contra quascumque personas et res ratione eorum, ²⁰ et vobis retencionem de ipsis redditibus et aliis iuribus predictis concedimus usquequo vobis satisfactum sit in dictis quatuor mille solidis et in dictis missionibus et expensis. Quibus iuribus et actionibus possitis vobis et quos volueritis uti agere et experiri in iudicio et extra et alio quolibet modo volueritis quemadmodum nos possemus ²¹ et poteramus ante ipsam specialem obligacionem et cessionem et postea quodcumque, instituendo vos et vestros in hiis dominos et procuratores in rem vestram propriam ad faciendum inde vestras voluntates sine contradictione et impedimento nostri et nostrorum et alterius cuiuscumque persone. Et cum hoc presenti publico instrumento in hiis ²² vicem epistole gerenti, dicimus et mandamus baiulo, qui tempore dicte assignacionis vestre et obligacionis fuerit in dicto castro pro nobis vel nostris, quod dictos redditus, exitus et proventus et alia iura predicta faciat vos et quos volueritis integritate recipere, colligere et levare in pace per tantum temporis incipiendi tempore predicto, scilicet anni Domini ²³ millesimi trecentissimi vicesimi octavi usquequo vobis vel vestris satisfactum sit in predicto debito vestro et in dictis missionibus et expensis, et eciam ad requisicionem vestri et vestrorum compellat, pignoret et distringat omnes illos qui ad dictos redditus et alia iura predicta prestanda et solvenda tenebuntur, et ²⁴ de ipsis vobis vel quibus volueritis faciat integritate respondere et non nobis vel nostris in aliquo usque ad satisfactionem integram de dictis quatuor mille solidis et dictis missionibus et expensis. Generaliter vero pro predictis omnibus et singulis complendis firmiterque attendendis vobis et vestris, obligamus vobis et vestris omnia alia bona ²⁵ nostra, mobilia et immobilia, habita et habenda. Predicta namque omnia et singula per nos et nostros facimus et stipulamur vobis et notario infra scripto, hec a nobis nomine vestro et omnium illorum quorum interest et intererit legitime stipulanti, sub obligacione dictorum bonorum nostrorum attendere et complere, tenere et observare ²⁶ vobis et vestris et non in aliquo contravenire iure aliquo, causa vel ratione.

Actum est hoc terciodecimo kalendas octobris, anno Domini millesimo trecentesimo octavodecimo.

S+num Bernardi de Scintillis, predicti, qui hec concedimus et firmamus. ²⁷

Testes huius rei sunt: Guillermus de Rubí, Bernardus Amati, Guillermus Ferrarii et Guillermus de Parietibus. ²⁸

Sig+num Guillermi Turelli, auctoritate regia notarii publici Barchinone, qui hec scribi fecit et clausit.

1318 octubre 5

Galceran de Ribes, cavaller, promet a Bernat de Centelles, fill del difunt noble Bernat de Centelles, que si en dos anys li torna els 3.000 sous que li ha costat comprar-li

unes cases i un hort a Sitges, prop del mar, més els 75 sous de la ferma realitzada en l'escriptura de compravenda per Bernat de Santa Eugènia, canonge de Barcelona, li'n retornarà íntegrament la propietat útil. En cas contrari, però, no estarà obligat a retornar-li res i la venda serà ferma. Tant les cases com l'hort les té Bernat de Centelles per Galceran de Ribes i en alou de la prepositura del mes de juny de la canònica de Barcelona.

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Esponellà, 15. Original. 411 × 353 mm. Caplletra: 100 mm. Al *verso*: «instrumentum gracie»; «1318» (aquesta darrera anotació, en llapis i subratllada). Bon estat de conservació.

In nomine Domini. Noverint universi quod ego, Galcerandus de Rippis, miles, gratis et ex certa scientia convenio et promito vobis, venerabili Bernardo de Scintillis, filio nobilis Bernardi de Scintillis, quondam, quod quancumque vos vel ² vestri hinc usque ad duos annos primos et continue subsequentes reddatis, actis et solvatis michi vel meis tria milia solidorum monete barchinonesis de terno que vobis dedi et solvi, quitia a laudimio meo et prepositure men-³ sis iunii canonice Barchinone, pro precio vendicionis quam michi fecistis in perpetuum de quibusdam domibus cum pertinentiis et iuribus earundem quas habebatis et tenebatis per me, qui eas tenebam et teneo per preposituram predictam ⁴ et sub dominio et alodio eiusdem in villa de Cigiis, prope mare, et de quodam orto parietibus circumclauso cum pertinentiis et iuribus suis quem habebatis et tenebatis per me, qui ipsum tenebam et teneo per preposituram predictam et sub ⁵ dominio et alodio eiusdem prope villam predictam et prope litus maris, prout de ipsa vendicione melius et plenius apparet per instrumentum publicum inde factum per notarium infra scriptum, die et anno subscriptis, item septuagin-⁶ ta quinque solidos monete predictae quos venerabili Bernardo de Sancta Eugenia, canonico Barchinone, preposito dicte prepositure, dedi ratione firme quam nunc fecit in vendicione predicta, ego incontinenti reddam, absolvam et ⁷ diffiniam aut revendam vobis et vestris et quibus velitis perpetuo cum publico instrumento predicta per vos michi vendita cum iuribus et pertinentiis eorundem, utile videlicet dominium predictorum, prout per vos vendita sunt michi. Et ⁸ quod reducam vos in possessionem eorum et quod reddam et tradam vobis instrumentum mee empchonis et alia quolibet instrumenta que habuerim facienda pro predictis, volens quod instrumentum dicte empchonis mee sit, ex tunc in casu predicto, cas-⁹ sum et vanum et nullius penitus valoris, sic quod non possit michi vel meis aliquod prestare sufragium nec inferre vobis vel vestris aliquod nocumentum et, ex tunc in dicto casu, predicta per vos michi vendita in suum statum ¹⁰ pristinum reducantur, ita quod vos et vestri habeatis et teneatis ea, simul cum residuo dicti feudi per me et meos sub dominio scilicet et alodio dicte prepositure. Item promito vobis quod in casu predicto cavebo vobis de evictione predictorum, ¹¹ si ratione scilicet vel occasione mei aut contractuum meorum ipsa euictio sequeretur, set non aliter, ita quod precise et expresse teneam predicta facere et complere, sic quod, volendo vobis vel vestris interesse vestrum prestare aut ipsum etiam inte-¹² resse prestando, non possum super predictis deffendi vel aliquatenus excusari ratione alicuius legis seu iuris dicentis quod qui factum promittit solvendo interesse liberetur ab ipsa promissione nec ex quacumque alia ratione seu causa. ¹³ Ego enim cuilibet legi sive iuri hec dicenti et omni alii iuri, rationi et consuetudini contra hec repugnantibus renuncio quantum ad hec gratis et ex certa scientia et ex pacto. Pro predictis igitur omnibus et singulis complendis ¹⁴ et attendendis et tenendis et observandis, obligo vobis et vestris omnia bona mea, mobilia et immobilia, habita et habenda. Si vero vos vel vestri infra predictum biennium non restitueritis nec sol-

veritis michi vel meis predicta tria mi-¹⁵ lia solidorum et dictos septuaginta quinque solidos, in hoc casu predictae promissiones quas vobis supra facio non valeant in aliquo nec vos vel vestri possitis ex tunc uti contra me vel meos promissionibus supra dictis, et vendicio quam michi fecistis de predictis rema-¹⁶ neat et sit firma et stabilis in perpetuum, non obstantibus in aliquo promissionibus supra dictis. Hec igitur omnia et singula supra dicta facio, paciscor et promitto per me et omnes heredes et successores meos quoscumque vobis, dicto ¹⁷ venerabili Bernardo de Scintillis, et vobis, notario infra scripto, tanquam publice persone pro eodem venerabili Bernardo de Scintillis et pro omnibus heredibus et successoribus eius et pro aliis etiam personis quarum interest vel intererit reci-¹⁸ pienti et paciscenti ac etiam legitime stipulanti. Et ut predicta maiori gaudeant firmitate, non vi nec metu set sponte, iuro per dominum Deum et eius sancta quatuor euuangelia manibus meis corporaliter tacta predicta at-¹⁹ tendere et complere et in aliquo non contravenire aliquo iure, causa vel etiam racione.

Actum est hoc tercio nonas octobris, anno Domini millesimo trecentesimo octavodecimo.

S+num Galcerandi de Ripis, predicti, qui hec lau-²⁰ do, firmo et iuro. ²¹

Testes huius rei sunt: Bartholomeus de Amicdalo, presbiter beneficiatus in sede Barchinone, Berengarius de Villari, Petrus Figuera et Jacobus de Monteveteri, notarius Barchinone, Jacobus de Canali et ²² Franciscus Lupeti.²³

Sig+num Bernardi de Villarubia, notarii publici Barchinone, qui hec scribi fecit et clausit, cum litteris, rasis et emendatis in linea tertia, ubi dicitur «et»; ac appositis in linea quintadecima, ubi dicitur «et dictos septua-²⁴ gesima quinque solidos».

16

1319 maig 26. Morvedre

Bernat de Vallebrera, justícia de Morvedre, instat per Nicolau de Rocamora, ciutadà de Barcelona, requereix Guillem Andreu, notari de Morvedre, que torni a fer en pública forma un instrument perdut per Nicolau de Rocamora a partir de la nota continguda en un llibre del notari que va redactar l'instrument, Bernat de Mulnar, i que ara té el notari Guillem Andreu. Aquest instrument és datat el 26 de gener de 1299 a Murvedre i conté la donació que Bernat de Santaoliva, veí de Murvedre, realitzà a favor del seu parent Nicolau de Rocamora de dues parellades de terra contigües, que inclouen oliveres, arbres i un mas, situades al terme del castell d'Eramprunyà, a la parròquia de Castelldefels, i que tenia per Saurina de Terrassa, difunta, muller de Bernat de Centelles, sota domini reial.

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Esponellà, 16. Original. Pergamí, 434 × 439 mm. Caplletra: 33 mm. Al verso: «instrumentum reparacionis de duabus peciis terre quas Bernardus de Sancta Oliva dedit Nicholao Rocamora et sunt in termino castri de Arrapuyano»; «CLXXXIII»; «Cartes d'en Nicolau de Roqamora del mas d'en Roig. La donació d'en Bernat de Sentoliva»; «Terrassa. N° 3. C. 10». Bon estat de conservació.

Noverint universi quod die et anno quibus computabatur septimo kalendas iunii, anno Domini millesimo trecentesimo nonodecimo, in presentia mei, notarii, et testium subscrip-torum ad hec vocatorum, comparuit Nicholaus de Rocamora, civis Barchinone, coram ² Bernardo de Vallebrera, iustitie Muriveteris, asserens quod, cum ipse amisisset quoddam

instrumentum publicum donationis factum auctoritate Bernardi de Mulnario, quondam, notarii Muriveteris, in quo continetur quod Bernardus de Sentoliva dedit dicto Nicholao duas ³ pariliatas terre, et cum dictum instrumentum invenere modo aliquo non possit et indigeat ipso instrumento, id circo cum magna instantia dictum iustitiam requisivit ut de notula ipsius instrumenti faciat dictum instrumentum reparari et in formam publicam redigi per Guillermmum ⁴ Andree, notarium Muriveteris, qui tenet librum in quo notula dicti instrumenti est redacta. Unde nos, dictus iustitie, recepto prius iuramento a dicto Nicholao quod reparationem dicti instrumenti non in fraudem et preiudicium alicuius, sed tantummodo ad conservationem sui iuris, ⁵ fieri postulabat, dedimus in mandatis dicto Guillermo Andree, notario, quod de notula dicti instrumenti dictam reparationem faciat seu fieri faciat secundum continentiam et formam ipsius notule. Et ego, dictus notarius, audito dicto mandato, reparationem predicti instrumenti de ⁶ dicta notula feci seu fieri et conscribi feci et in formam publicam redigi, secundum tenorem ipsius notule, prout infra sequitur.

In Dei nomine. Ego, Bernardus de Santaoliva, vicinus Muriveteris, scienter per me et meos confiteor et recognosco vobis, Nicholao ⁷ de Rocamora, consanguineo meo et civi Barchinone, presenti et recipienti, et vestris quod circa festum Sancti Johannis mensis iunii proxime preteritum, anno presenti, propter plura, grata et ydonea servicia que vos michi diu fecistis et facitis et cotidie facere ⁸ non cessatis, dedi et concessi vobis et vestris perpetuo ip-sas duas pariliatas meas terre contiguas cum olivariis et aliis arboribus diversorum generum et cum mansso qui in altera ipsarum est constructus et cum omnibus pertinentiis et iuribus suis, quas ratione emptio-⁹ nis quam inde feceram a Jacobo de Rovira, milite, filio Berengarii de Rovira, militis, quas habebam et tenebam pro domina Saurina de Terracia, quondam, uxore Bernardi de Sentillis, sub dominio et alodio domini regis in termino castri de ¹⁰ Ar-pruniano, in parrochia de Castro Felicium, secundum quod protenduntur a camino regali usque ad mare. Quequidem due paraliatē terre predictę terminatur ab oriente in tenedone heredum Raymundi de Picalquers et Jacobi Moragues, a meri-¹¹ die in mari, ab occidente in tenedone Raymundi Tionis, olim, et Petri de Areyns, ac etiam in camino regali. Verum quia de predicta donatione non fuit tunch vobis factum instrumentum et ea que dubitationis tollende causa contractibus inseruntur, ¹² ius comune non ledunt, ideo laudando, approbando et confirmando in omnibus et per omniam supra dictam donationem quam vobis feceram de predictis duabus pareliatis terre cum omnibus iuribus et pertinentiis suis, nunc ad maiorem securitatem ¹³ vestri et vestrorum, gratis et ex certa scientia ac bono animo meo et spontanea voluntate et a iure meo in omnibus et per omnia de presenti, certificatus per me et omnes meos presentes atque futuros, dono, concedo et corporaliter trado vobis, dicto Nicholao de ¹⁴ Rocamora, presenti et recipienti, et vestris et quibus volueritis perpetuo pura et propria donatione ac irrevocabili inter vivos, predictas duas pareliatas terre cum omnibus pertinentiis et iuribus earundem, prout superius terminantur, cum mansso qui in altera ipsarum est ¹⁵ constructus. Hanc autem laudationem, approbationem, confirmationem, donationem etiam et concessionem de predictis omnibus facio vobis et vestris et quibus volueritis perpetuo pure, libere et absolute et sine omni conditione, retentione et sicut melius dici, ¹⁶ scribi et intelligi potest ad vestrum vestrorumque commodum et salvamentum et bonum et sincerum intellectum. Et extraho predicta que vobis dedi et dono de iure, dominio et posse mei et meorum eademque in vestrum vestrorumque ius, dominium et posse mito et transporto irre-¹⁷ vocabiliter de presenti ad habendum, tenendum omnique tempore pacifice possidendum et ad dandum, vendendum, alienandum, inpignorandum et ad omnes vestras vestrorumque voluntates perpetuo faciendas sine contradictione et impedimento mei ¹⁸ et meorum et alterius cuiuslibet persone, salvo tamen iure, dominio et servicio pre-

dicte domine Saurine et dicto domino regi et suis perpetuo super predictis in omnibus et per omnia, secundum consuetudines sive usaticos Barchinone, prout in instrumento emptio-^[19] nis sive acquisitionis inde confecto melius et plenius videbitur contineri. Et promito nunch quod tradam vobis corporalem possessionem vel quasi predictorum que vobis dedi et dono et concedo, et etiam dono et concedo vobis et vestris plenam licen-^[20] ciam ac liberam potestatem quod vos et vestri vestra propria auctoritate possitis ipsam possessionem libere apprehendere et aprensam licite retinere et inde vestram facere voluntatem. Et ego interim donech dictam possessionem vobis tradidero vel vos ^[21] eam apprenderitis, constituo me predicta que vobis dedi et dono et concedo vestro nomine possidere vel quasi. Et ex causa huius presentis donationis, concessionis et confirmationis, dono, cedo et concedo vobis et vestris et quibus volueritis imperpetuum ^[22] omnes actiones et omnia iura que michi ante dictam donationem competeabant et nunch competunt ac competere possunt et debent aliqua ratione vel modo in predictis que vobis dedi et dono et concedo et contra quascumque personas et res ratione ^[23] eorum, quibus actionibus et iuribus supra dictis possitis vos et vestri et quos volueritis uti et experiri, agendo, respondendo, deffendendo, excipiendo et replicando et omnia alia faciendo in iudicio et extra iudicium quecumque ego possem aut huius-^[24] modi donationem et cessionem ac etiam postea quodcumque in casu suo. Ego etiam facio et constituo vos in hiis dominum et procuratorem ut in rem vestram propriam ad faciendum inde vestram libere voluntatem. Insuper promito vobis quod predictam ^[25] laudationem, approbationem, confirmationem, donationem et concessionem et omnia alia universa et singula supra dicta tenebo et observabo vobis et vestris et quibus volueritis perpetuo pro rata et firma, et quod contra predicta vel aliqua predictorum non veniam nec ^[26] venire faciam aliquo tempore, consentiam sive permitam aut valeam palam vel occulte aliquo ingenio, fraude sive arte, ratione ingratitudinis vel alio quoque modo. Immo ex certa scientia renuntio quantum ad hec de presenti, specialiter ^[27] cuilibet legi sive iuri dicenti quod propter ingratitudinem possit donatio revocari seu etiam annullari, et exceptioni doli, mali et in factum, et legi etiam dicenti donationem ascendentem sumam quingentorum aureorum sine insinuatione presidis ^[28] vel iudicis ordinarii factam non valere. Quam donationem et concessionem atque confirmationem volo et mando haberi, teneri et observari perpetuo pro rata et firma, tam si coram insinuatione presidis vel ordinarii iudicis esset facta aut in ^[29] ultimo testamento solempniter ordinata, et etiam omni alii cuilibet iuri, rationi, foro, legi, constitutioni et consuetudini contra hec venientibus. Et ego, Serena, uxor predicti Bernardi de Santaoliva, assenssiendo, laudando et approbando pre-^[30] dictam donationem et concessionem atque confirmationem et omnia alia supra dicta, promito atque iuro nunquam contra predicta venire seu in aliquo frangere vel revocare, renuntians quantum ad hec doti et sponsalio meo et iuri ypotecharum ^[31] mearum ac beneficio senatus consulti velleyani et omni alii cuilibet iuri pro me facienti.

Quod est actum in Muroveteri septimo kalendas februarii, anno Domini millesimo CC^o XC^o VIII°.

S+num Bernardi de Santaoliva. ^[32] S+num Serene, uxoris eius, predictorum, qui hec firmamus, concedimus et laudamus.

Testes fuerunt ad hec vocati et rogati: Guillermus Savellà et Bartholomeus de Ponte et Bernardus de Ponte.^[33]

Testes fuerunt vocati huic reparationi: Marchus de Sanctoliorio, Johannes de Tamarito et Bernardus de Santaoliva, notarius.^[34]

S+num Bernardi de Vallebrera, iustitie Muriveteris, qui huic reparationi auctoritatem suam prestitit et decretum.^[35]

Sig+num Bernardi de Senctholiva, publici notarii Muriveteris et curie eiusdem pro venerabili Bernardo Vives, qui de mandato dicti iustitie predictam auctoritatem de propria manu apposuit.³⁶

Sig+num Guillermi Andree, notarii publici Muriveteris, qui ex libris notularum Bernardi de Mulnario, olim notario Muriveteris, defuncti, de mandato dicti iustitie hec scribi et extrahi iussit, cum litteris, rasis et emendatis in linea XV, ubi legitur «re»; et cum supraposito ³⁷ in linea XXIII, ubi legitur «in casu», et clausit die et anno prima linea contentis.

17

1319 agost 17

Bernat de Centelles, senyor de Sitges, reconeix un deute de 48 sous barcelonesos a Arnau de Vilar, apotecari de Barcelona, a causa de dos préstecs que li concedí, per la qual cosa obliga els lluïsmes i les rendes que primer li provinguin dels drets que té sobre els vassalls i les terres del castell de Sitges.

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Esponellà, 17. Original. 300 × 293 mm. Al verso: «instrumentum debitorium [...]»; «Carta del deute d'en Bernat Sentelles»; «Terrassa N° 3. Carta 7». Bon estat de conservació.

Sit omnibus manifestum quod nos, Bernardus de Scintillis, confitemur et recognoscimus vobis, Arnaldo de Vilario, apothecario Barchinone, quod debemus vobis quadraginta octo solidos monete Barchinone de ² terno: scilicet decem et octo solidos restantes tantum per nos vobis ad solvendum de illis decem libris dicte monete quas vobis debebamus ex causa mutui cum instrumento, et residuos triginta solidos quos ³ nobis postea mutuastis. Unde renunciando excepcioni peccunie non numerate et non recepte et doli, convenimus et promittimus vobis et vestris quod dictos quadraginta octo solidos solvemus vobis ⁴ vel quibus volueritis ad vestri voluntatem statim cum a vobis vel vestris inde fuerimus requisiti sine omni dilacione, excepcione et excusacione et absque omni dampno vestri et vestrorum gravamine ⁵ et missione. Et pro hiis complendis et firmiter attendendis, obligamus vobis et vestris specialiter omnia laudimia et proventus quoscumque nobis primo provenientes et provenire debentes ⁶ et debencia in castro de Cigiis ex hominibus et feminis et honoribus et possessionibus eiusdem, promittentes vobis et vestris quod in predictis laudimiis et proventibus nichil tangemus, ca-⁷piemus vel diminuemus nec tangiri, capi vel diminui ab aliquo faciemus vel permittemus donec vobis satisfactum fuerit in dictis quadraginta octo solidis. Imo promittimus vobis quod cum ⁸ instrumenta aliquarum alienacionum vel aliorum in quibus firma nostra sit necessaria et in quibus firmare debeamus presentabuntur nobis, salvato in eis iure nostro, vobis firmabimus ⁹ et vobis trademus denarios nobis provenientes ex eis ad complementum scilicet dictorum quadraginta octo solidorum. Generaliter vero pro predictis omnibus et singulis complendis et firmiter ¹⁰ attendendis, obligamus vobis et vestris omnia alia bona nostra, mobilia et immobilia, habita et habenda, renunciantes quantum ad hec omni iuri, rationi et consuetudini contra ¹¹ hec repugnantibus.

Actum est hoc sextodecimo kalendas septembris, anno Domini millesimo trecentesimo nonodecimo.

S+num Bernardi de Scintillis, predicti, qui ¹² hec concedimus et firmamus. ¹³

Testes huius rei sunt: Petrus d'Olorda et Guillelmus de Ribes. |¹⁴

Sig+num Guillelmi Turelli, auctoritate regia notarii publici Barchinone, qui hec scribi fecit et clausit.

18

1337 abril 15. Castellbisbal

Simó de Castellarnau, ciutadà de Barcelona, dóna poders a Pere de Castlarí, doctor en lleis, perquè negociï en nom seu el retorn a favor de Blanca de Centelles, senyora d'Eramprunyà i muller del cavaller Guillem de Calders, la batllia del castell i feu d'Eramprunyà que ha heretat de la seva muller Berengària, a qui Blanca de Centelles en féu donació.

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Esponellà, 18. Original. 351 × 371 mm. Al *verso*: «tradatur venerabili domine Blanche de Calderiis»; «instrumentum procuracionis facte ad difiniendum baiuliam castri de Arapruniano»; «Dª Blanca de Sentelles»; «1337» (aquesta darrera anotació, en llaips). Bon estat de conservació. Partit per ABCABC.

Noverint universi quod ego, Simon de Castro Arnaldi, civis Barchinone, attendens me, ratione successionis domine Berengarie, uxoris mee, condam, cuius ego sum heres, habere |² baiuliam castri sive feudi de Arapruniano, quodquidem castrum est in diocesis Barchinone, que baiulia predicta spectabat dicte domine uxori mee, condam, ratione donationis et |³ concessionis quam venerabilis domina Blancha, uxor venerabilis Guillelmi de Calderiis, militis, domina dicti castri seu feudi de Arapruniano, fecit de dicta baiulia eidem do- |⁴ mine uxori mee, quondam, et suis et quibus ipsa vellet perpetuo, prout per instrumentum inde factum apparet, attendens etiam quod inter quosdam amicos meos nomine meo, ex una parte, |⁵ et quosdam amicos predictae domine Blanche nomine eiusdem domine Blanche, ex altera, tractatum fuit quod ego absolverem et deffinirem predictae domine Blanche et suis perpetuo baiuliam |⁶ predictam et quod ipsa daret michi inde ex causa transactionis aliquam peccunie quantitatem. Ideo gratis et ex certa scientia constituo et ordino vos, venerabilem Petrum de Castlarino, |⁷ legum doctorem, licet absentem, procuratorem et nuncium meum certum et specialem ad faciendum pro me et nomine meo dicte venerabili domine Blanche et suis et quibus ipsa velit perpe- |⁸ tuo absolutionem et diffinitionem de dicta baiulia et de toto iure quod dicta uxor mea, condam, habebat et ego ex causa predicta habeo et habere debeo in dicta baiulia et in rebus |⁹ ipsius, et de omnibus etiam actionibus, petitionibus et demandis et in rebus et actionibus michi competentibus et competere debentibus contra dictam dominam Blancham et in bonis |¹⁰ eiusdem ratione et occasione fructuum et proventuum de ipsa baiulia perceptorum vel qui percipi potuissent a dicta domina uxore mea, condam, et a me si ipsam baiuliam tenuissemus |¹¹ et possedissemus a tempore dicte donationis citra, et de omnibus etiam questionibus, petitionibus et demandis quas contra dictam dominam Blancham etiam in feudo predicto possem facere |¹² vel movere ratione vel occasione dicte baiulie, tam in foro anime quam aliter, sic quod ego vel mei in iudicio anime vel alio quocumque iudicio sive foro non possimus a dicta |¹³ domina Blancha vel suis vel de bonis suis aliquid petere vel habere, et ad recipiendum pro me et nomine meo quicquid michi dari convenerit ratione et occasione diffinitionis |¹⁴ et absolutionis predictae, et ad confitendum vos id nomine meo recepisse, et ad faciendum et firmandum nomine

meo de premissis duo publica instrumenta, et ad permi-¹⁵ tendum et iurandum nomine meo ad sancta Dei evangelia predicte domine Blanche me perpetuo servaturum quicquid nomine meo feceritis in premissis, et ad faciendum ¹⁶ pro me et nomine meo in predictis et circa predicta omnia alia que ad hec sint utilia ac etiam opportuna et que eciam ego possem si personaliter interesset et que vobis debere fieri ¹⁷ videantur, etiam si talia sint quod mandatum exigant speciale. Ego enim do et comitto vobis super predictis et circa predicta plenarie vices meas et generalem et libe-¹⁸ ram aministracionem et omnimodam facultatem, promittens vobis, dicto venerabili procuratori et nuncio meo, necnon et vobis, notario infra scripto, tanquam publice persone ¹⁹ pro personis quorum interest et intererit legitime stipulanti, ac etiam non vi nec dolo sed sponte, iurans per Deum et eius sancta quatuor evangelia manibus meis corpora-²⁰ liter tacta, me semper habere ratum et firmum quicquid per vos, dictum venerabilem procuratorem et nuncium meum, in predictis et circa predicta pro me et nomine meo procuratum et actum ²¹ sive gestum fuerit et nullo tempore revocare sub bonorum meorum omnium ypotecha. Preterea volo quod de presenti procuracione fiant duo publica instrumenta.

Actum est ²² hoc in castro de Episcopali XVII° kalendas madii, anno Domini millesimo trecentesimo tricesimo septimo.

S+num Simonis de Castro Arnaldi predicti, ²³ qui hec facio et firmo. ²⁴

Testes inde sunt: Petrus Massen et Raymundus de Campis de Episcopali. ²⁵

Sig+num Francisci Ballistarii, publici Episcopalis notarii, qui hec scribi fecit et clausit.

19

1338 abril 25

Ponç de Santapau, senyor del castell de Santapau, reconeix un deute de 60 lliures barceloneses del preu d'un cavall que va morir per culpa seva a favor Bernat de Centelles, fill del difunt Bernat de Centelles, senyor del castell de Terrassa. Es compromet a pagar-li en un termini màxim de quatre mesos, passats els quals ell i Bernat de Gurb, fermança, li seran hostatges a la ciutat de Barcelona fins que el deute sigui plenament saldat.

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Esponellà, 19. Original. 361 × 328 mm. Al *verso*: «instrumentum debiti de precio cuiusdam equi interfacti factum per Pontium de Sancta Pace Bernardo de Sintillis de solvendo sexsaginta libras ad certum tempus»; «Terrassa. N° 3. C. 11». Al *verso* també hi ha dibuixat l'escut dels Centelles. Bon estat de conservació. L'única deficiència és una taca a la segona línia.

Sit omnibus manifestum quod nos, Poncius de Sanctapace, dominus castri de Santapace, confitemur et recongnoſcimus vobis, Bernardo de Sintillis, filio nobilis Bernardi de Sintillis, ² domini castri de Terracia, quondam, quod debemus vobis, racione cuiusdam equi de pilo bruno quem nobis acomodastis Valencie, qui oppressus fuit morte propter culpam nostram, sexaginta libras monete ³ Barchinone de terno, quiquidem equus valebat precium ante dictum. Quas sexaginta libras, renunciando excepcioni peccunie non numerate et vobis ex causa predicta non debite et doli, promittimus vobis ⁴ solvere hinc ad quatuor menses proxime continue venturos et completos sine omni dilacione, excepcionem et excusacionem et absque omni dampno, gravamine et missione vestri et ⁵ vestrorum. Et restituemus et solvemus vobis vel vestris siqua dampna, missiones et expensas vos vel vestros oportuerit facere

vel modo aliquo sustinere pro predicto vestro debito petendo, exi-⁶ gendo, recipi-^endo et habendo ac etiam recuperando a predicto suo termino in antea super quibus dampnis, missionibus et expensis credatur vobis et vestris solo simplici verbo, nullo ⁷ alio probacionum genere requisito. Et convenimus et promittimus vobis quod si non compleverimus predicta, prout superius sunt promissa, quod, lapso dicto termino, nos unacum Bernardo ⁸ de Gurbo, fideiussore infra scripto, infra decem dies postquam a vobis vel alio nomine vestro verbo vel scriptis seu aliter inde fuerimus requisiti, intrabimus civitate ⁹ Barchinone et ibi tenebimus vobis tamdiu et per tantum tempus hostagium in predicta civitate quousque super ipso debito et missionibus quas oportuerit vos facere vel sustinere, ¹⁰ fuerit vobis vel vestris plenarie et integre satisfactum, sic quod nos vel fideiussor infra scriptus non exiemus de dicta civitate Barchinone nostris propriis pedibus vel alienis aut aliquo ¹¹ alio malo ingenio sive arte, nisi de vestra processerit voluntate. Et pro hiis complendis et atendendis, obligamus vobis et vestris omnia bona nostra, mobilia et immobilia, habita et habenda. ¹² Et ut predicta maiorem obtineant firmitatem, iuramus sponte per dominum Deum et eius sancta quatuor euvangelia manibus nostris corporaliter tacta predicta omnia et singula ¹³ atendere et complere et in aliquo non contrafacere vel venire iure aliquo, causa vel etiam racione. Et facimus vobis homagium hore et manibus comendatum iuxta usaticos Barchinone ¹⁴ et forum Aragonum in presencia scriptoris et testium subscriptorum, ita quod si contra predicta vel predictorum aliquod faceremus vel veniremus, quod absit, quod simus periuri et basatores, sic ¹⁵ quod non possumus nos excundire per parem vel consimilem aut aliquo genere armorum, set sola hostencio huius publici instrumenti convincat nos et convictum nos hostendat in ¹⁶ iudicio et extra iudicium in curia et extra curiam. Et insuper gratis et ex certa sciencia et sponte, renunciamus omni privilegio militari et suponimus nos et omnia bona nostra ¹⁷ iurisdiccioni venerabilis vicarii Barchinone, quem scimus non esse iudicem nostrum, et omni alii iuri, racioni et consuetudini contra hec repugnantibus. Et damus vobis fideiussorem dictum venerabilem ¹⁸ Bernardum de Gurbo, militem, qui nobiscum et sine nobis vobis et vestris de predictis omnibus et singulis firmiter teneatur. Ad hec ego, Bernardus de Gurbo, fideiussor predictus, suscipiens ¹⁹ in me sponte hanc fideiussionem, renuncians quantum ad hec ex certa sciencia legi sive iuri dicenti quod prius conveniatur principalis quam fideiussor, et omnibus aliis et singulis iuribus, ²⁰ legibus et auxiliis quibus principalis supra renunciavit et suposuit, et omni alii iuri, racioni et consuetudini contra hec repugnantibus, convenio et promitto vobis, dicto Bernardo de Sintillis, quod ²¹ cum dicto nobilis Poncio de Sanctapace et sine ipso tenebo et complebo vobis et vestris omnia et singula per ipsum vobis supra promissa sub bonorum meorum omnium ypotheca. Et iuro per dominum ²² Deum et eius sancta quatuor evangelia manibus meis corporaliter tacta predicta omnia et singula atendere et complere et contra ea non facere vel venire iure aliquo, causa vel etiam racione. ²³ Insuper facio vobis homagium hore et manibus comendatum pro predictis iuxta usaticos Barchinone et forum Aragonum, ita quod si contra predicta vel predictorum aliquod fecero vel venero, quod absit, ²⁴ quod sim periurus et basator, sic quod non possim me excundire per parem vel consimilem aut aliquo genere armorum, set sola hostencio huius publici instrumenti convincat me et convictum me hosten-²⁵ dat in iudicio et extra iudicium in curia et extra curiam. Intelligatur tamen quod nobis tenentibus dictum hostagium, non simus periuri nec etiam basatores.

Actum est hoc septimo kalendas madii, ²⁶ anno Domini millesimo trecentesimo tricesimo octavo.

S+num nobilis Poncii de Sanctapace. S+num Bernardi de Gurbo, predictorum, qui hec laudamus, firmamus et iuramus.²⁷

Testes huius rei sunt: venerabiles Rimbaldus de Corbaria, Huguetus de Sanctapace et Bernardus de Montefahino.^[28]

Sig+num Guillermi Canyadelli, notarii publici Barchinone, qui hec scribi fecit, et cum litteris, rasis et emendatis in linea nona, ubi legitur «tamdiu et per tantum tempus hostagium in predicta civi-^[29] tate»; et in linea XII, ubi reperitur «nostris corporaliter tacta», et cum suprapositis in linea XXI, ubi scribitur «supra», clausit.

20

1394 juliol 16. Castell de Luesia (Saragossa)

García [Fernández de Heredia], arquebisbe de Saragossa i principal collector del delme anual en els territoris de la Corona d'Aragó per nomenament del papa Climent VII, ordena a tots els eclesiàstics d'aquests territoris que, sense excepció, realitzin el pagament a què estan obligats i els informa que en el proper trienni el papa ha donat dues terceres parts d'aquest delme anual al rei Joan I com a ajuda contra la rebel·lió a les illes de Còrsega i Sardenya, i que ha reservat la tercera part restant a la Càmera Apostòlica, tal com està ordenat a les dues butlles apostòliques que, amb data 13 de juny de 1393, el Papa ha enviat d'una banda al rei Joan I, i de l'altra al dos principals collectors a la Corona d'Aragó, García [Fernández de Heredia] i Guillem de Bondreville, canonge de París. Nomena subcollector a la diòcesi de Barcelona Pere de Coll, canonge i sagristà de Santa Maria de l'Estany, al qual requereix que lliuri al mercader Luchino Scarampi, especialment designat a l'efecte pel rei, les dues terceres parts del que recapti.

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Esponellà, 20. Original. 803 × 553 mm. Caplletra: 15 mm. Al *verso*: «Annalis decima Barchinone». En general presenta un bon estat de conservació, malgrat la presència de dos forats a la part inferior dreta del pergami. Notari: Alemany de Xulbe, veí de Saragossa, notari públic per tota la terra del rei d'Aragó.

21

1413 febrer 18. Barcelona

Isabel, vídua del cavaller Bernat de Bell-lloch, dona per lluït un censal mort de 32 lliures 3 sous i 9 diners de pensió anual que li pagava cada 10 de març el seu germà Jofre de Sentmenat, donzell domiciliat al Vallès, en qualitat d'hereu de Ramon de Sentmenat i de Campsentelles, un cop ha rebut les 515 lliures barceloneses del preu i totes les pensions. Aquest censal mort el va vendre Ramon de Sentmenat i de Campsentelles a Bernat de Bell-lloc el dia 10 de març de 1403 i corresponia a Isabel després d'una concòrdia, fermada el 20 de juny de 1412, entre ella, d'una banda, i el donzell Pere de Bell-lloch i la seva muller Romia, en nom propi, i Pere de Bell-lloch i el seu germà Tristany com a tutors dels fills pupils de Bernat de Bell-lloch, que són Pericó, que n'és l'hereu universal, Elionor i Violant, d'una altra.

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Esponellà, 21. Original. 418 × 326 mm. Caplletra: 10 mm. Bon estat de conservació. Notari: Jaume de Trilla, notari públic de Barcelona, com tenint les escriptures de Bernat Roca, connotari seu, absent.

22

1455 octubre 4. Barcelona

Joan de Cardona, comte de Prades, senyor de la baronia d'Entença a Catalunya, de la Tinença d'Atzúvia, del castell de Serra i dels llocs de Soneja, la Mosquera, Pelleró, Via i Arnell, al regne de València, ha arribat a una concòrdia amb Miquel Noves, estudiant de lleis i habitant a Barcelona, fill del difunt Bernat Noves, notari de Barcelona, sobre les quantitats que el seu pare, en qualitat de representant dels creditors residents a Barcelona del comte, Joan de Nea, procurador de la cartoixa de Santa Maria de Montalegre, Lluís Berenguer, mercader ciutadà de València i els seus fills, rebien sobre diferents rendes en les seves possessions valencianes. Un cop comptabilitzades totes les rebudes que Bernat Noves realitzà entre el 1445 i el 1452 i els pagaments que féu, el balanç final, acceptat per les dues parts, és favorable al comte en 96 lliures 1 sou i 6 diners barcelonesos. En el document s'especifiquen tots els pagaments, amb dates i els noms dels pagadors i receptors.

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Esponellà, 22. Original. 658 × 409 mm. Caplletra: 29 mm. Bon estat de conservació. Al final del document hi ha un subratllat i dues dates escrites en bolígraf. Notari: Antoni Llombard, notari públic de Barcelona.

23

1483 setembre 18. Casa de Pere Marí, agricultor (Sant Andreu del Palomar, Barcelona)

Jaume Mateu, causídic ciutadà de Barcelona, i Gabriel Maimó, de Ripollet, en qualitat de síndics i procuradors dels habitants de Ripollet, venen a Pere Guasch, prior, i a la comunitat cartoixana de Santa Maria de Montalegre, un censal amb carta de gràcia de 12 lliures 4 sous i 5 diners barcelonesos per poder lluir la jurisdicció civil i criminal que Francesc Joan Girona, ciutadà de Barcelona, té sobre el terme de Ripollet com a successor de Simó de Puig, ciutadà de Barcelona, a qui el rei Joan la va vendre amb carta de gràcia per 180 lliures. A banda d'aquesta quantitat, són també necessàries 40 lliures més per despeses en les gestions en aquest assumpte, per la qual cosa el censal té un preu de 220 lliures, de les quals fermen àpoca al prior de Montalegre. Els habitants de Ripollet havien obtingut prèviament permís per endeutar-se amb la finalitat de lluir la jurisdicció de l'infant Enric, lloctinent de Catalunya (21 de juliol de 1483) i de Francesc Joan Girona (7 de maig de 1483).

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Esponellà, 23. Original. 678 × 827 mm. Caplletra: 130 mm. L'estat de conservació és regular. Presenta algunes taques, especialment a la part inferior dreta, i en algunes zones la tinta està pràcticament esborrada. Notari: Pere Miquel Carbonell, escrivà de la casa del rei i notari públic de Barcelona.

24

1577 juny 3. Barcelona

Gabriel Roure, clergue de Barcelona, actuant com a procurador de Jaume Llaurador, clergue possessor de la capellania de Sant Gabriel de la catedral de Barcelona, reconeix a Pere Boteller i Oliver, canonge de Tortosa, Berenguer Arnau de Castell, senyor de la Llacuna, i Jaume d'Oms, ciutadà de Barcelona, diputats de la Generalitat de Catalunya, que ha rebut 80 sous barcelonesos del censal mort que l'esmentada capellania ha de rebre anualment sobre el General de Catalunya.

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Esponellà, 24. Original. 227 × 258 mm. Bon estat de conservació. Notari: Lluís Rufer, notari públic de Barcelona.

25

1629 maig 8. Roma

Jaume le Bret, referendari, jutge i executor apostòlic nomenat per Urbà VIII, amb butlla datada a Roma el 23 d'abril de 1628, i requerit per Antoni Mallol, beneficiat de Sant Feliu de Cabrera, insta Antoni Vidal, beneficiat de Santa Maria de l'Om, que pagui a Antoni Mallol els 67 ducats d'or de càmera sobre les rendes de la rectoria de Sant Vicenç de Gualba. En cas contrari, li seran aplicades penes d'excomunió i interdicte.

ACM, *Pergamins*, Fons Baró d'Esponellà, 25. Original. 259 × 451 mm. L'estat de conservació no és bo: presenta quatre forats d'uns 20 mm de diàmetre, tres a la part superior i un a la inferior, i nombroses parts han quedat pràcticament esborrades. Els marges inferiors estan retallats, tot i que no afecta el text.